

Kirkon ympäristödiplomi

Katselmustaulukko

Sisällysluettelo

Ohjeita.....	3
Minimikriteerit: Kirkon ympäristödiplomi (luku 2)	4
Pisteet: Kirkon ympäristödiplomi (luku 2)	6
Tavoitteet ja suunnitelmat: Kirkon ympäristödiplomi (luku 2).....	7
Minimikriteerit: Toiminta ja talous (luku 3)	7
Tavoitteet ja suunnitelmat: Toiminta ja talous (luku 3).....	9
Minimikriteerit: Ympäristökasvatus (luku 4).....	10
Pisteet: Ympäristökasvatus (luku 4)	10
Tavoitteet ja suunnitelmat: Ympäristökasvatus (luku 4).....	13
Minimikriteerit: Jätehuolto ja kiertotalous (luku 5).....	13
Pisteet: Jätehuolto ja kiertotalous (luku 5).....	14
Tavoitteet ja suunnitelmat: Jätehuolto ja kiertotalous (luku 5).....	16
Minimikriteerit: Ruoka ja keittiöt (luku 6)	16
Pisteet: Ruoka ja keittiöt (luku 6)	17
Tavoitteet ja suunnitelmat: Ruoka ja keittiöt (luku 6).....	19
Minimikriteerit: Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito (luku 7)	19
Pisteet: Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito (luku 7).....	20
Tavoitteet ja suunnitelmat: Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito (luku 7)	23
Minimikriteerit: Hautausmaat ja viheralueet (luku 8)	23
Pisteet: Hautausmaat ja viheralueet (luku 8)	23
Minimikriteerit: Metsät ja muut luonnonalueet (luku 9).....	27
Pisteet: Metsät ja muut luonnonalueet (luku 9).....	28
Tavoitteet ja suunnitelmat: Metsät ja muut luonnonalueet (luku 9).....	31
Minimikriteerit: Liikenne (luku 10).....	31
Pisteet: Liikenne (luku 10).....	31
Tavoitteet ja suunnitelmat: Liikenne (luku 10).....	33
Liitteet	33
Liite 1 Kirkkoneuvoston päätös 26.2.2025	34
Liite 2 Biojättekartoitus	35
Liite 3 Jäteastiakartoitus ja astioiden sijainti	36
Liite 4 Opastetaulut ja infotarrat:	39
Liite 5 Lehtileikkeitä.....	58
Liite 6 Kuvia ympäristödiplomiprosessin tuotoksista	62

Ohjeita

Katselmustaulukko on Kirkon ympäristödiplomin käsikirjan liite. Käsikirjan verkkoversion osoite on evl.fi/ymparistodiplomi. Diplomiin vaadittavat minimikriteerit ja pistemäärät lisätietoineen kirjataan katselmustaulukkoon. Kun taulukko on täytetty, siitä muodostuu valmis katselmusraportti.

Taulukko on laaja, eikä sitä varmastikaan täytetä yhdeltä istumalta. Tietojen syöttämiseen voi osallistua myös useampi kuin yksi ihminen. Ympäristödiplomin hakuprosessiin osallistuvien kannattaa tehdä esimerkiksi oma Teams-ryhmä tai järjestäytyä muulla itselleen sopivalla tavalla.

Tallenna taulukko Teamsiin tai jaa se muulla sopivalla tavalla henkilöille, jotka osallistuvat taulukon täyttämiseen. Jos Teamsin käyttö ei ole mahdollista, taulukko kannattaa jakaa esimerkiksi yhteiskäyttöisenä OneDrive-tiedostona siten, että jokainen voi täyttää omaa työalaansa koskevat toimenpiteet, ja muut hakuprosessiin osallistuvat henkilöt näkevät toistensa vastaukset.

Kun diplomia hakee seurakuntayhtymä, johon kuuluu useita seurakuntia, kaikkien seurakuntien ei tarvitse täyttää kaikkia kohtia. Yhtymässä on hyvä keskustella, mitkä taulukon osiot täytetään yhtymän tasolla ja mitkä kuuluvat kaikkien täytettäväksi. Taulukon täyttämistä koordinoi seurakuntayhtymän ympäristövastaava.

Asiakirja on suojattu. Avaa tiedosto Word-työpöytäsovelluksessa, jotta pääset täyttämään taulukkoa.

Minimikriteerit: Kun minimikriteeri on täytetty, klikkaa rasti ruutuun sarakkeessa Toteutettu. Tällöin Tavoiteaika-taulu-sarakkeeseen ei tarvitse kirjoittaa päivämäärää. Anna päivämäärä vain, jos toimenpide on vielä toteuttamatta. Niissä kohdissa, joissa pyydetään kirjoittamaan jotain, kirjoita vastaus sille varattuun kohtaan.

Pisteet: Valitse pistemäärä alavetovalikosta Seurakunnan pisteet -sarakkeessa. Kirjoita kysyttäessä perustelut pisteille tai kerro lyhyesti toimenpiteistä. Taulukko ei laske pisteitä automaattisesti yhteen. Merkitse yhteispistemäärä kunkin luvun loppuun. Ympäristödiplomin myöntämistä varten vaaditaan vähintään 100 pistettä. [Käsikirjasta löydät ohjeita pistemäärien arvioimiseen.](#)

Tavoitteet ja suunnitelmat: Kunkin osion lopussa on tilaa seurakunnan omien tavoitteiden ja suunnitelmien kirjaamiselle. Tämän kohdan täyttäminen katselmustaulukossa on vapaaehtoista, mutta se auttaa ympäristöohjelman laatimisessa. Seurakunta voi hyödyntää taulukkoon kirjattuja tietoja laatiessaan ympäristöohjelmaa tulevaksi diplomikaudeksi.

Liitteet: Tässä taulukossa ei ole toimintoa liitetiedoston liittämiseen. Liite-sarakkeen tarkoitus on muistuttaa, mitä valmiin ympäristöraportin liitteeksi tarvitaan. Liitetiedostoja kannattaa koota esimerkiksi Teams-kansioon sitä mukaa kuin ne ovat valmiina. Kaikissa kohdissa liite ei ole pakollinen, vaan toimenpiteet voi vaihtoehtoisesti kuvailla tekstikentässä.

Käsikirjassa ja tässä taulukossa käytetään termiä "seurakunta", kun tarkoitetaan seurakuntaa tai seurakuntayhtymää. Termillä "kirkkoneuvosto" tarkoitetaan sekä kirkkoneuvostoa että yhteistä kirkkoneuvostoa. Yhtymissä diplomihakemiseen vaaditaan, että ainakin puolet seurakuntaneuvostoista on päättänyt seurakunnan lähtemisestä mukaan.

Haluatko kysyä jotain Kirkon ympäristödiplomista? [Ota yhteyttä.](#) Jos sinulla on Teamsin, Wordin tai muiden järjestelmien/ohjelmistojen käyttöön liittyviä kysymyksiä, käännyhän seurakuntasi IT-tuen puoleen.

Versiotiedot

Tiedosto on päivitetty 29.7.2021.

- Kohdassa 6.7 lisätty sana "aina" vegaaniruokaa koskevaan pisteytysohjeeseen.
- Kohdassa 6.10 vaihdettu sana "eettisyyden" muotoon "vastuullisuuden".

Tiedosto on päivitetty 20.1.2021.

- Taulukoiden ALT-tekstit korjattu
- Osa pisteytystaulukon tekstikentistä ei aikaisemmassa versiossa ollut muokattavissa. Tämä korjattu.

Minimikriteerit: Kirkon ympäristödiplomi (luku 2)

Minimi	Liite	Tavoiteaika- taulu	Toteutettu
<p><u>2.1 Kirkon oma ympäristöjärjestelmä</u></p> <p>Ensimmäisellä hakukerralla kirjataan lyhyesti, miten ympäristötyö sai alkunsa seurakunnassa.</p> <p>Seuraavilla hakukerroilla arvioidaan ja kirjataan, miten ympäristötyö on edistynyt seurakunnassa viimeisimmän diplomikauden aikana. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita vastaus alle.</p>	Liitettä ei vaadita	31.10.2025	☒
<p><i>Vuosein varrella ympäristödiplomista on keskusteltu kirkkoneuvostossa ja kirkkovaltuustossa useaan otteeseen. Valmisteleva työ aloitettiin 2024. Kirkkoneuvosto päätti ympäristödiplomin hakemisesta 26.2.2025.</i></p>			
<p><u>2.2 Johdon sitoutuminen</u></p> <p>Liitä mukaan kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston päätös diplomien hakemisesta. Yhtymässä diplomien hakemiseen vaaditaan, että ainakin puolet seurakuntaneuvostoista on päättänyt seurakunnan lähtemisestä mukaan. Minimikriteeri.</p>	Päätös diplomien hakemisesta	26.2.2025	☒
<p><u>2.3 Ympäristödiplomikoulutus</u></p> <p>Seurakunnan työntekijät ja luottamushenkilöt perehdytetään ympäristödiplomien sisältöihin ja vaatimuksiin. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita alle, miten perehdytys on hoidettu tai aiotaan hoitaa.</p>	Liitettä ei vaadita		☒
<p><i>Kirkkoneuvostolle annettiin 26.2.2025 perustiedot ympäristödiplomista.</i></p> <p><i>Luonnos katselmustaulukosta esiteltiin 23.4.2025 työntekijäkokouksessa. Samalla se annettiin työntekijöille tarkempaa tutustumista ja kommentointia varten.</i></p> <p><i>Ympäristödiplomien katselmustaulukko lähetettiin 22.9.2025 kirkkoneuvostolle ja kirkkovaltuustolle kommentointia varten. Kirkkoneuvosto hyväksyi katselmustaulukon 20.10.2025 § 85. Tämän jälkeen asiaa käsitellään tarkemmin työntekijäkokouksessa. Erillistä koulutusta järjestetään tarpeen mukaan.</i></p>			
<p><u>2.4 Hiilineutraali kirkko 2030</u></p> <p>Hiilineutraali kirkko 2030-strategia sisältyy seurakunnan ympäristökatselmukseen ja -ohjelmaan. Minimikriteeri.</p> <p><u>Kirkon ympäristödiplomien käsikirjassa</u> esitetyt toimet tukevat kirkon energia- ja ilmastostrategian toteutumista ja täydentävät sitä huomioiden myös muut ympäristöasiat.</p> <p>Hiilineutraaliuteen tähtäävistä toimista saa pisteitä kohdassa <u>3.7 Hiilineutraalius ja päästöjen kompensointi</u>.</p>	Liitettä ei vaadita		☒
<p><u>2.5 Ympäristövastaava</u></p> <p>Kirkkoneuvosto nimeää ympäristövastaavan tai useamman ja päättää hänen/heidän työnkuvastaan. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita alle ympäristövastaavan nimi ja työnkuva lyhyesti. Vaihtoehtoisesti voit liittää kirkkoneuvoston päätöksen ympäristövastaavan nimeämisestä.</p>	Päätös ympäristövastaavan nimeämisestä	20.10.2025	☒

Valmistelevaa työtä on tehnyt talouspäällikkö Riitta Havela, seurakuntaemäntä Nina Orava, metsänhoitoyhdistyksen asiantuntija Juha Junntila, kirkkoneuvoston jäsen Mikko Hyvärinen sekä kirkkovaltuuston pj. Johannes Hyytinen, joka on toiminut valmistelutyön koordinaattorina ja sihteerinä. Tekstiä on tarkistanut kirkkovaltuutettu Aino Marttila.

Ympäristövastaavaksi nimetty Kati Junno 20.10.2025.

<p><u>2.6 Ympäristötyöryhmä</u></p> <p>Kirkkoneuvosto nimeää ympäristötyöryhmän /-toimikunnan ja päättää sen tehtävistä. Valtuusto päättää ympäristötyölle osoitettavasta määrärahasta ja muista resursseista. Minimikriteeri.</p>	<p>Päätös ympäristötyöryhmästä</p>	<p>29.4.2025</p>	<p>☒</p>
<p><u>2.7 Ympäristökatselmus</u></p> <p>Seurakunta laatii ympäristökatselmuksen tai se laaditaan paikallisseurakunnissa erikseen. Katselmuksen voi myös tehdä yhdessä toisen tai useamman seurakunnan kanssa esimerkiksi rovastikunnittain. Täyttämällä tämän taulukon saat hyvän ympäristökatselmusraportin. Minimikriteeri.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>30.6.2025</p>	<p>☒</p>
<p><u>2.8 Pisteet ja taulukointi</u></p> <p>Seurakunta pisteyttää toimenpiteet tässä taulukossa niiden vaikuttavuuden mukaan. Mitä laajempi ympäristökysymys ja/tai mitä useampaa henkilöä se koskee, sitä enemmän pisteitä. Minimikriteeri.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>30.9.2025</p>	<p>☒</p>
<p><u>2.9 Ympäristöohjelma</u></p> <p>Ympäristökatselmuksen pohjalta laaditaan ympäristöohjelma, johon kirjataan toimenpiteet, aikataulut ja vastuuhenkilöt. Tavoitteena on, että jokaiselta työalalta on jokin konkreettinen tavoite kirjattuna. Seurakunnan eri toiminnoille annetaan mahdollisuus kommentoida ympäristöohjelmaluonnosta. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita alle, mitkä toiminnot ovat kommentoineet ympäristöohjelmaa.</p>	<p>Ympäristöohjelma</p>	<p>30.9.2025</p>	<p>☒</p>
<p>Jumalanpalvelus- ja hartauselämä, varhaiskasvatus-, nuoriso- ja rippikoulutyö, diakonia- ja lähetystyö</p>			
<p><u>2.10 Ympäristöohjelman seuranta</u></p> <p>Ympäristöohjelman toteuttamisesta raportoidaan vuosittain joko seurakunnan toimintakertomuksessa, ympäristötyöryhmän toimintakertomuksessa tai muulla sovitulla tavalla.</p> <p>Ensimmäisellä diplomin hakukerralla riittää, että raportointivasta on sovittu. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita alle, miten ympäristöohjelman toteutumisesta raportoidaan. Voit myös lisätä nämä raportit liitteeksi.</p>	<p>Raportit ympäristöohjelman toteutumisesta</p>	<p>28.2.2026</p>	<p>☐</p>
<p><i>Ympäristöohjelman toteutumisesta raportoidaan toimintakertomuksessa.</i></p>			
<p><u>2.11 Auditointi</u></p> <p>Kun ympäristökatselmus on tehty ja ympäristöohjelma hyväksytty kirkkoneuvostossa, seurakunta pyytää ympäristöjärjestelmän auditointia hiippakunnan tuomiokapitulilta.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>27.10.2025</p>	<p>☒</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Auditoinnin pyytäminen tuomiokapitulilta • Auditoinnin pyytämien lisäselvitysten ja tarvittavien muutosten tekeminen • Auditointipäivän ohjelman laatiminen, tarvittavien resurssien varaaminen ja henkilöiden kutsuminen • Seurakunnan ympäristöjärjestelmän auditoinnin järjestäminen <p>Minimikriteeri.</p>			
<p>2.12 Diplomin uusiminen</p> <p>Diplomin uusimisen valmistelu. Kirjaa alle lyhyt selvitys edellisen ympäristöohjelman toteutumisesta ja suunnitelma korjauksista toimenpiteistä, vastuuhenkilöistä ja aikataulusta. Voit myös toimittaa selvityksen liitteenä. Minimikriteeri, ei kuitenkaan ensimmäisellä hakukerralla.</p>	<p>Selvitys ympäristöohjelman toteutumisesta ja jatko-suunnitelma</p>		☐

Pisteet: Kirkon ympäristödiplomi (luku 2)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p>2.13 Oma väliauditointi</p> <p>Ympäristöjärjestelmän väliauditointi on toteutettu diplomikauden puolella välissä. Laajuuden mukaan 2–10 pistettä.</p> <p>Tästä kohdasta ei saa pisteitä ensimmäisellä hakukerralla.</p>	<p>Väliauditointiraportti</p>	0	0
<p>2.14 Viestintä</p> <p>Seurakunta viestii ympäristöasioistaan laajasti.</p> <p>Seurakunnalla on ympäristöviestintäsuunnitelma, 2 pistettä.</p> <p>Luettele kaikki viestintäkanavat, joissa ympäristöasioista viestitään säännöllisesti, 1 piste/viestintäkanava.</p> <p>Enintään 10 pistettä.</p> <p>Huomaa, että viestintä on myös kaikkien yhteinen tehtävä ja osa ympäristötyötä. Siksi siitä saa pisteitä myös monissa muissa luvuissa.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	<p>Ympäristöviestintäsuunnitelma</p>	4	4
<p><i>Paikallislehti Siikajokilaaksossa oli 18.6.2025 juttu muistolehdoista ja hautausmaiden yleisilmeen parantamisesta. Jutusta on kopio liitteessä 5.</i></p> <p><i>Piippolan kappelineuvosto järjesti kaikille avoimen ympäristöillan 10.6.2025. Illan aiheena oli biohiilen valmistus ja vieraskasvien torjunta. Tapahtumasta oli koko sivun lehtijuttu Siikajokilaaksossa 25.6.2025, kopio on liitteessä 5.</i></p> <p><i>Siikalatvan kunta purkaa lähitulevaisuudessa osan Jedun Piippolan yksikön toimitiloista. Paikallisella kappelineuvostolla on suunnitelmissa rakentaa Piippolan hautausmaalle jätekatos, jossa on viherkatto. Sen rakentaminen ylittää uutiskynnyksen laajemmalla alueella. Katso myös kohdat 4.11 ja 5.10.</i></p>			

Tavoitteena on, että seurakunnan työntekijät ja luottamushenkilöt omalla esimerkillään osoittavat ympäristöasioiden huomioon ottamisen tärkeyden.

2.15 Muut toimenpiteet Mitä muita ympäristötoimenpiteitä on tehty? Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä.	Liitettä ei vaadita	3	4
<p><i>Lähetystiimi on tehnyt ja myynyt linnunpönttöjä.</i></p> <p><i>Kesäisin järjestetään vieraslajien poistotalkoita seurakuntatalojen pihamailla.</i></p> <p><i>Hautausmaiden maatuvan jätteen paikkoihin tuodut vieraslajit viedään poltettaviin roskiin.</i></p>			
		Seurakunnan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
		7	8

Tavoitteet ja suunnitelmat: Kirkon ympäristödiplomi (luku 2)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Katso ympäristön kasvatussuunnitelma

Minimikriteerit: Toiminta ja talous (luku 3)

Minimi	Liite	Tavoiteaika-taulu	Toteutettu
<u>3.1 Toiminta- ja taloussuunnitelma</u> Liitä tähän seurakunnan toiminta- ja taloussuunnitelmasta ne osat, joissa mainitaan ympäristötyö ja sen tavoitteet. Vaihtoehtoisesti liitä tähän ympäristötyön vuosisuunnitelma. Minimikriteeri.	Ympäristötyön vuosisuunnitelma tai ote toiminta- ja taloussuunnitelmasta	17.12.2025	☒
<u>3.2 Toimintakertomus</u> Toimintakertomuksessa tai erillisessä ympäristöraportissa raportoidaan vuosittain ympäristöasioiden ja ympäristöohjelman toteutumisesta. Liitä tähän toimintakertomus tai ympäristöraportti. Minimikriteeri.	Toimintakertomus tai erillinen ympäristöraportti	31.3.2027	☒
Toimenpide	Liite	Sr:n pisteet	Auditoijan pisteet

<p>3.3 Hankintaohjeet ja -koulutus</p> <p>Liitä tähän hankintaohje. Hankintaohjeessa huomioidaan hankintojen vastuullisuustekijät, ja seurakunta on kouluttanut työntekijöitä hankintojen ympäristökriteerien käytössä.</p> <p>5 pistettä.</p>	<p>Hankintaohje</p>	<p>5</p>	<p>5</p>
<p>3.4 Ympäristömerkityt tuotteet ja ympäristösertifikaatit</p> <p>Mitä ympäristömerkittyjä tuotteita seurakunta käyttää ja hankkii säännöllisesti? <u>Avaa luettelo ympäristömerkeistä ja -sertifikaateista.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Yli 5 tuotetta – 2 pistettä • Yli 10 tuotetta – 3 pistettä • Yli 15 tuotetta – 4 pistettä • Yli 20 tuotetta – 5 pistettä <p>Huomaa, että Reilun kaupan tuotteista ja luomutuotteista saa pisteitä vain osiossa <u>Ruoka ja keittiöt</u> ja ekoenergiasta osiossa <u>Energia, kiinteistöt ja kiinteistönhoito.</u></p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>2</p>	<p>2</p>
<p><i>Elintarvike, wc-paperi, pesuaine ja toimistotarvikehankinnat.</i></p>			
<p>3.5 Uusio- ja kierrätystuotteet</p> <p>Seurakunta hankkii uusio- ja kierrätystuotteita aina kun mahdollista. 1 piste/tuoteryhmä, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä tuotteita on hankittu.</p>	<p>Liitettä ei vaadita</p>	<p>1</p>	<p>1</p>
<p><i>Mm. uusiomuovista tehdyt roskapussit.</i></p>			
<p>3.6 Vastuullinen sijoittaminen</p> <p>Seurakunta on laatinut itselleen vastuullisen sijoittamisen strategian tai ohjeistuksen. 5 pistettä.</p>	<p>Vastuullisen sijoittamisen strategia/ohjeistus</p>	<p>0</p>	<p>0</p>
<p>3.7 Hiilineutraalius ja päästöjen kompensointi</p> <p>Seurakunta tavoittelee hiilineutraaliutta vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä ja kompensoimalla ilmastopäästöjä. <u>Toimenpiteet on kuvailtu tarkemmin käsikirjassa.</u></p> <p>Seurakunta on laskenut hiilidioksidipäästöjensä suuruuden. Kirjaa alle seurakunnan hiilijalanjälki. 5–10 pistettä.</p> <p>Seurakunta on tehnyt suunnitelman kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. 10 pistettä.</p> <p>Seurakunta on hankkinut päästövähennyksiä kompensoimaan hiilidioksidipäästöjään. 1–5 pistettä.</p> <p>Seurakunta on hiilineutraali tai hiilinegatiivinen. 40 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 40 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	<p>Suunnitelma kohti hiilineutraaliutta</p>	<p>0</p>	<p>0</p>

Talousmetsää n. 1300 hehtaaria. Metsäsuunnitelma on päivitetty syksyllä 2024. Siinä on tarkemmin kerrottu ympäristöteoista.

Sähkön- ja lämmönkulutusta hillitään kiinteistöautomaatiohankinnoilla.

Yhteiskyydit ovat vakiintunut käytäntö.

<p>3.8 Lähetystyö ja kansainvälinen diakonia</p> <p>Laske lähetystyöhön ja kansainväliseen diakoniaan ohjatut varat sekä vapaaehtoisesti kerätyt avustusvarat suhteessa ulkoi-siin toimintakuluihin. Jos lähetystyön ja kansainvälisen diako-nian osuus on yli 1 prosenttia, siitä saa pisteitä seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 % tai sen yli – 2 pistettä • 2 % tai sen yli – 4 pistettä • 3 % tai enemmän – 6 pistettä 	Liitettä ei vaadita	0	2
<p>3.9 Muut toimenpiteet</p> <p>Mitä muita toimintaan ja talouteen liittyviä ympäristötoimenpi-teitä on tehty?</p> <p>1–3 pistettä/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Toimintaan ja talouteen liittyvästä viestinnästä saa 1–5 pistettä.</p> <p>Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan yhteensä 1–10 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	3	3
<p><i>3.8. Lähetyskannatus jää alle 14 000 €. Lähetystiimit hankkivat toiminnallaan n. 7000 €/v. Talousarvioon varat-tua määrärahaa pyritään korottamaan.</i></p> <p><i>3.9. Hankinnat kilpailutetaan ja valitaan kokonaisedullisin tarjous. Erikoisliikkeitä ei ole paikkakunnalla, joten osa hankinnoista on pakko tehdä Oulusta. Osa työntekijöistä asuu Oulussa. Rahtikulujen minimoimiseksi he hyvää hyvyttään toimivat tavarankuljettajina.</i></p>			
		Seurakunnan pisteet yht.	Auditoijan pis-teet yht.
		11	13

Tavoitteet ja suunnitelmat: Toiminta ja talous (luku 3)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Suunnitelmakaudella tavoitteena on:

- hankkia etävalvonnalla toimiva kiinteistöautomaatio, jolla saataneen merkittäviä kustannussäästöjä
- ottaa käyttöön elintarvikkeiden ja muiden tarvikkeiden keskitetty hankinta

Minimikriteerit: Ympäristökasvatus (luku 4)

Minimi	Liite	Tavoiteaikataulu	Toteutettu
<p>4.1 Ympäristökasvatussuunnitelma</p> <p>Seurakunta on laatinut ympäristökasvatussuunnitelman. Seurakuntayhtymässä sellainen tulee olla vähintään puolella seurakunnista. Minimikriteeri.</p>	Ympäristökasvatussuunnitelma	20.10.2025	☒
<p>4.2 Jumalanpalveluselämä</p> <p>Seurakunnassa vietetään luomakunnan sunnuntaita. Ympäristökasvatuksen sisällöt ovat esillä jumalanpalveluselämässä. Minimikriteeri.</p> <p>Hartaus- ja jumalanpalveluselämän toteuttamisesta saa pisteitä kohdassa 4.5 Hartaus- ja jumalanpalveluselämä. Kyseisessä kohdassa voit kertoa tarkemmin, millä tavalla ympäristöteemat kuuluvat seurakunnan jumalanpalvelus- ja hartauselämään.</p>	Liitettä ei vaadita		☒

Pisteet: Ympäristökasvatus (luku 4)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p>4.3 Ympäristökasvatuksen viestintä ja vuosikello</p> <p>Seurakunnan ympäristöviestintä rohkaisee ja haastaa seurakuntalaisia mukaan ympäristötyöhön. Viestintä on suunniteltu osana ympäristökasvatussuunnitelmaa. 3 pistettä.</p> <p>Seurakunta on laatinut ympäristökasvatuksen vuosikellon. <u>Käsikirjassa on esimerkki vuosikellosta</u>. 3 pistettä.</p> <p>Yhteensä 6 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Ympäristökasvatuksen vuosikello	0	0
<p><i>Diplomikauden alkupuolella laaditaan ympäristökasvatuksen vuosikello. Keväisin hautaismailla on siivoustalokoot. Keväällä järjestettävissä tilaisuuksissa (rippikoulu ja perheidenillat) on aiheena luomistyö, luonto ja huolenpito.</i></p>			
<p>4.4 Ympäristökasvatus kasvun kaaren eri vaiheissa</p> <p>Ympäristökasvatussuunnitelmaan kirjataan, miten ympäristökysymykset ja luomakunta asettuvat seurakunnan elämän ja seurakuntalaisten kasvun kaaren eri vaiheisiin. <u>Lue tarkemmin kasvun kaaresta</u>.</p> <p>Kasvun kaaren eri kohdissa on pohdittu, miten ympäristökasvatusta toteutetaan konkreettisesti seuraavalla toimikaudella. Kasvun kaaren kohtia tulee olla vähintään kolme, jolloin niistä saa yhteensä 3 pistettä. Kustakin lisäkohdasta saa yhden pisteen. Enintään 6 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	3	3

Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille. Jos kasvun kaaren vaiheet on kuvattu selvästi ympäristökasvatussuunnitelmassa (kohta 4.1), viittaus siihen riittää perusteluiksi.			
<p><i>Kun työntekijät sisäistävät ympäristöasioiden tärkeyden, he osaavat sisällyttää niiden esille ottamisen ja esillä pitämisen kaikissa työmuodoissa. Monen ihmisen pienelläkin ympäristöteolla on merkitystä, esim. karkkipaperin laittamisella roskiin.</i></p> <p>Positiivisten käytänteiden tunnistamisen kautta kannustetaan ihmisiä jatkamaan ympäristötekoja.</p>			
<p>4.5 Hartaus- ja jumalanpalveluselämä</p> <p>Ympäristöteemat kuuluvat seurakunnan jumalanpalvelus- ja hartauselämään.</p> <p>Ympäristöaiheisista jumalanpalveluksista, retriiteistä ja pyhiinvaelluksista sekä muusta niihin verrattavissa olevasta hartaus-toiminnasta saa jokaisesta 1 pisteen. Enintään 6 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	4	6
<p><i>Järjestetään mm. kylvönsiunauksia, jumalanpalveluksia luonnon helmassa, syksyllä uuden sadon siunaustilaisuuksia ja joulurauhanjulistus metsän eläimille. Lisäksi harkinnassa on eläinten joulurauhanjulistus, jolla osallistetaan lemmikin omistajia.</i></p> <p><i>Järjestetään luomakunnan sunnuntain jumalanpalvelus.</i></p>			
<p>4.6 Luontopolut ja hiljaisuudelle rauhoitetut paikat</p> <p>Seurakunta käyttää luontopolkuja ja hiljaisuuden paikkoja ympäristökasvatuksessaan. Luontopolkujen käyttämisestä saa 2–5 pistettä. Hiljaisuuden paikkojen käyttämisestä saa 1–2 pistettä. Enintään 7 pistettä.</p> <p>Tässä luvussa mainittujen kohteiden rakentamisesta ja perustamisesta saa pisteitä kohdassa <u>9.11 Ekosysteemipalvelujen hyödyntäminen</u>.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	0	1
<p><i>Piippolan Pappilanniemessä on hiljaisuudenpolku, jonka varrella on useita, mielenkiintoisia tekstejä sisältäviä tauluja. Tätä hyödynnetään mm. kerhoissa.</i></p> <p><i>Luontopaikkoja on Pyhännällä seurakuntatalon rannassa ja Pulkkilassa kirkkoherran viraston lähellä sekä Selkälässä nuotiopaikka. Kerhoissa ja rippikouluissa hyödynnetään näitä paikkoja.</i></p>			
<p>4.7 Verkostoyhteistyö ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen</p> <p>Seurakunta osallistuu ympäristötapahtumiin tai -kampanjoihin toisten kirkkojen, uskontokuntien, ympäristöjärjestöjen tai muiden toimijoiden kanssa. 1–5 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	3	3
<p><i>Kyläyhdistysten ja SPR:n kanssa järjestetään yhteisiä tapahtumia. Esimerkiksi puistojen hoito- ja siivoustalkoita sekä vieraskasvien poistoa pihoilta ja jokirannoilta.</i></p>			

<p>4.8 Leirit, retket ja muut tapahtumat</p> <p>Seurakunta järjestää erilaisia retkiä, leirejä, kerhoja ja tapahtumia.</p> <p>Ympäristöaiheiset kerhot, tapahtumat ja teemapäivät (kierrätyspäivä, ympäristönsuojeluilta, kompostivinkkien jakoilta, näyttely tai vastaava ympäristötapahtuma; jokamiehen oikeuksiin tutustuminen kasvun kaaren eri vaiheissa): 1–2 pistettä/tapahtuma, enintään 10 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	5	3
<p><i>Eri ikäryhmät järjestävät luontoretkeä.</i></p> <p><i>Perheidenilloissa on esillä mm. jokaisen oikeudet ja luonnon kunnioittamisen tärkeys.</i></p> <p><i>Keväisin kuudella hautausmaalla toteutetut siivoustalkoot toimivat myös ympäristötapahtumana.</i></p>			
<p>4.9 Rippikoulu ja isostoiminta</p> <p>Seurakunta toteuttaa rippikoulu- ja isostoimintaa Vihreät riparit -toimintamallin mukaisesti. 1–10 pistettä sen mukaan, kuinka suuri osa seurakunnan rippikoulu- ja isostoiminnasta toteutetaan Vihreät riparit -toimintamallin mukaisesti.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	5	5
<p><i>Seurakunnan 2-3-rippileiriä ja isoisten leirit järjestetään pääosin omassa, vehmaan luonnon keskellä olevassa Selkälän leirikeskuksessa.</i></p>			
<p>4.10 Liikkuva seurakunta</p> <p>Liikkuvan seurakunnan toimintaan on liitetty ympäristönäkökulma.</p> <p>Pisteet: 1–2 pistettä sen mukaan, kuinka paljon liikkuvan seurakunnan toimintaan on liitetty ympäristönäkökulmaa, ja onko seurakunnassa oma liikunta-agentti.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p><i>Tiimipalaverit voitaisiin toteuttaa joskus kävelykokouksina. Henkilökunnan virkistyspäivään sisällytetään liikunnallisia osioita. Kannustetaan seurakuntalaisia osallistumaan vanhusten ulkoiluttamiseen.</i></p>			
<p>4.11 Muut toimenpiteet</p> <p>Mitä muita ympäristökasvatukseen liittyviä toimenpiteitä seurakunta on tehnyt? Uudet ideat ovat tervetulleita.</p> <p>Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	2	2
<p><i>Tarkistetaan, että kaikkien hautausmaiden varastorakennukset sekä seurakuntatalojen jätekatokset ovat asianmukaisessa kunnossa.</i></p> <p><i>Ympäristökasvatus mielessä Piippolan hautausmaalle tehdään talkoilla viherkattoinen jätekatos rakennusten purkujätteestä. Samalla testataan hiilen käyttöä viherkaton valmistuksessa. Tavoitteena on myös hiilensidontatoimia. Katso kohdat 2.14 ja 5.10</i></p>			

Seurakun- nan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
23	24

Tavoitteet ja suunnitelmat: Ympäristökasvatus (luku 4)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Myönteinen asenne ympäristöasioihin on ratkaisevan tärkeää, siksi positiivisen asenteen aikaansaamiseen panostetaan erityisesti alkavalla kaudella.

Minimikriteerit: Jätehuolto ja kiertotalous (luku 5)

Minimi	Liite	Tavoiteaika- taulu	Toteutettu
<p>5.1 Jätelaki</p> <p>Seurakunnan työntekijät on perehdytetty jätelakiin järjestämällä aiheesta koulutusta. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita alle, miten perehdytys on hoidettu tai aiotaan hoitaa.</p>	Liitettä ei vaadita	31.1.2026	☐
<i>Paikallisen jätehuolto-yhtiö Vestian edustaja kutsutaan työntekijäkokoukseen perehdyttämään työntekijät jätelain sisältöön.</i>			
<p>5.2 Kunnalliset jätehuoltomääräykset</p> <p>Jätehuollosta vastaavat työntekijät on perehdytetty paikallisiin jätehuolto- ja jätteenkäsittelytiloista koskeviin määräyksiin niiden muuttuessa. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita alle, miten perehdytys on hoidettu tai aiotaan hoitaa.</p>	Liitettä ei vaadita	31.1.2026	☒
<i>Asia hoituu Vestian koulutuksessa.</i>			
<p>5.3 Jätehuoltokartoitus ja -suunnitelma</p> <p>Jätehuollon nykytila on selvitetty jätehuoltokartoituksen avulla ja seurakunta on laatinut jätehuoltosuunnitelman. <u>Katso esimerkki jätehuoltokartoituksen sisällöstä.</u> Minimikriteeri.</p>	Jätehuoltosuunnitelma	31.5.2025	☒

<p>5.4 Vaaralliset jätteet</p> <p>Seurakunta on nimennyt ja kouluttanut vaarallisista jätteistä vastaava(t) henkilö(t). Kirjoita alle näiden henkilöiden nimet.</p> <p>Käyttöön on valittu vähiten vaaraa aiheuttavat kemikaalit.</p> <p>Käyttöturvallisuustiedotteet ja vahingontorjuntavälineistö ovat helposti saatavilla.</p> <p>Vaarallisten kemikaalien asianmukaisesta varastoinnista ja jatkokäsittelystä kirjanpitoineen on huolehdittu.</p> <p>Minimikriteeri.</p>	Liitettä ei vaadita	31.12.2025	☒
<p><i>Seurakuntaemäntä Kati Junno ja seurakuntamestarit Risto Rainevaara ja Pekka Viljamaa kartoittavat vaaralliset aineet ja laativat tarvittavat ohjeet niiden käytöstä, säilyttämisestä ja niiden hävittämisestä. Heille järjestetään tarvittava koulutus vastuutehtävän hoitamiseksi.</i></p>			

Pisteet: Jätehuolto ja kiertotalous (luku 5)

Toimenpide	Liite	Srkn pisteet	Auditoijan pisteet
<p>5.5 Jätehuoltovastaava ja -koulutus</p> <p>Seurakunta on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nimennyt ja kouluttanut jätehuoltovastaavan • järjestänyt työntekijöille jätehuoltokoulutusta • viestinyt jätehuoltotoimenpiteistä • velvoittanut ulkopuoliset toimijat noudattamaan seurakunnan jätehuolto-ohjeita <p>1–2 pistettä/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	5
<p><i>Seurakunnassa on tehty jätehuoltokartoitus.</i></p> <p><i>Vaarallisten aineiden kartoitus tehdään joulukuun loppuun mennessä.</i></p> <p><i>Ravintopalveluiden ja siivouksen osalta jätehuoltovastaavana toimii seurakuntaemäntä. Kiinteistön huollon osalta seurakuntamestarit. Tarvittaessa heille järjestetään koulutusta. Hautajaisten ja vastaavien tilaisuuksien ravintopalveluista huolehtii omaisten tilaama pitopalvelu. Heidät velvoitetaan toimimaan ympäristödiplomin edellyttämällä tavalla.</i></p>			
<p>5.6 Kiertotalous</p> <p>Mitä kiertotalouteen liittyviä toimenpiteitä seurakunnassa tehdään tai on tehty? <u>Katso mahdollisia toimenpiteitä käsikirjasta.</u></p> <p>1 piste/jätejake tai toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	3
<p><i>Tavaroiden ja rakennusmateriaalien kierrätystä pyritään lisäämään.</i></p> <p><i>Hyödynnetään sähköisiä materiaaleja toimistotyössä.</i></p> <p><i>Esimerkiksi kerhoissa käytetään kiertotalousmateriaaleja.</i></p>			

<p>5.7 Lajittelun mahdollistaminen</p> <p>Mitä toimenpiteitä seurakunnassa on tehty lajittelun mahdollistamiseksi? 1 piste/toimenpide, enintään 2 pistettä.</p> <p><u>Katso myös osio Viestintä.</u></p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p><i>Hankitaan hautausmaille ja seurakuntataloille asianmukaiset lajitteluastiat. Katso tarkemmin jätekartoitusta sekä jäteastioita ja niiden tyhjennystä koskevia liitteitä.</i></p>			
<p>5.8 Jätteiden määrän vähentäminen ja kierrätys</p> <p>Jätteiden määrää seurataan ja pyritään vähentämään. Lajitellaan ja kierrätetään jättejakeita, joita ei jätehuoltomääräysten perusteella ole velvollisuus kerätä kiinteistöllä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jättemäärän jatkuva seuranta 2 pistettä. • Jättemäärän vähentäminen 1–3 pistettä. • 1 piste/vapaaehtoisesti kerättävä jättejake, enintään 3 pistettä. <p>Yhteensä enintään 8 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	3	5
<p><i>Jäteastiat ovat poltettavalle jätteelle, pahville, pienmetallille, muoville, lasille ja led-kynttilöille. Jättemäärää seurataan ja kierrätystä tehostetaan niiltä osin kuin se on mahdollista. Lisäksi pyritään minimoimaan kertakäyttöastioiden käyttö.</i></p>			
<p>5.9 Kompostointi</p> <p>Kiinteistöllä syntyvän biojätteen tai käymäläjätteen omatoiminen kompostointi asianmukaisine ohjeineen. 1 piste/kompostori tai kompostoiva käymälä, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	2
<p><i>Kartoitus osoitti, että biojätettä muodostuu niin vähän, että omaa kompostointia ei ole järkevää toteuttaa eikä omia, ulkona pidettäviä astioita ei ole järkevää hankkia. Sen sijaan sovitaan lähellä toimivien laitosten tai rivitalojen kanssa, että seurakuntataloilla muodostuva biojäte voidaan viedä sinne. Hautausmailla on paikat maatuvalle jätteelle.</i></p> <p><i>Tarvittaessa selvitetään jätekimppamahdollisuutta.</i></p>			
<p>5.10 Muut toimenpiteet</p> <p>Mitä muita jätehuoltoon ja kiertotalouteen liittyviä ympäristötoimenpiteitä on tehty?</p> <p>Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä.</p> <p>Viestintä 1–5 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 10 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	9	9
<p><i>Kaikkien hautausmaiden jäteastioiden määrä optimoidaan ja kansiin laitetaan infotarra jätteiden lajittelun tehostamiseksi, liite 4. Lisäksi niiden sijoittelu tarkistetaan, jotta jäteauto pääsee tyhjentämään ne.</i></p> <p><i>Kestilän hautausmaalla jäteastiat on sijoitettu kapeiden käytävien varsille, joten jäteauto ei pääse niiden viereen. Tilanteen korjaamiseksi astiat kootaan kahteen paikkaan, josta niiden tyhjentäminen onnistuu.</i></p>			

Piippolan hautausmaalla oli kolme maatuvan jätteen keräyspisteitä. Nyt on kaksi keräyspistettä, jotka tasataan aika ajoin, jotta jätteen vieni sinne olisi helppoa.

Pulkkilan uudella hautausmaalla keskitettiin maatuvan jätteen keräys metsän reunassa olevaan paikkaan. Tällöin vanhan pääportin edusta siistiytyi, kun siihen ei enää tuoda maatuvaa jätettä.

Pyhännän hautausmaalla hautausmaan perällä olleet maatuvan jätteen kasat on tyhjennetty. Nyt jäteautolla on esteetön kulku jäteastioille. Jätteen keräystä jatketaan.

Rantsilan hautausmaalla metsän reunaan muodostuneet epämääräiset maatuvan jätteen kasat on poistettu. Maatuvaa jätettä kerätään urakoitsijan omistamaan siirtolavaan.

Piippolan srk-talolla järjestettiin 10.6.2025 kaikille avoin ympäristöilta, jossa kerrottiin vieraskasvien poistosta. Samalla oli biohiiletystyöpaja yhteistyössä Biohiilen aika -hankkeen ja Maaseudun sivistysliiton kanssa. Talven aikana hautausmaalle kertyneitä oksia hyödynnettiin biohiilen valmistuksessa. Saatu biohiili on tarkoitus hyödyntää kohdissa 2.14 ja 4.11 mainitun viherkaton rakentamisessa.

Seurakunnan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
19	25

Tavoitteet ja suunnitelmat: Jätehuolto ja kiertotalous (luku 5)

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.

Hautausmaalle ja seurakuntataloille hankitaan asianmukaiset jäteastiat. Selkiinnytetään jäteastioista huolehtimisen vastuut, jotta vältetään niiden ylitäytöltä ja toisaalta myös jäteauton tyhjäkänneiltä.

Minimikriteerit: Ruoka ja keittiöt (luku 6)

Minimi	Liite	Tavoiteaika- taulu	Toteutettu
<p><u>6.1 Ruokahävikin pienentäminen</u></p> <p>Seurakunta tekee toimenpiteitä ruokahävikin pienentämiseksi. Minimikriteeri.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	30.9.2025	☒
<p>Tarjoilut suunnitellaan osallistujamäärän mukaan, huomioidaan oikea annoskoko ja -määrä. Ylijäämä pakastetaan tulevaa tarvetta varten tai lahjoitetaan ruoka-apuun. Kirjataan hävikin määrä, jotta voidaan kehittää toimintaa.</p>			
<p><u>6.2 Kertakäyttöastioista luopuminen</u></p> <p>Seurakunta ei käytä kertakäyttötuotteita kuin poikkeustapauksissa. Minimikriteeri.</p>	Liitettä ei vaadita	30.9.2025	☒
<p><u>6.3 Reilun kaupan tee ja kahvi</u></p>	Liitettä ei vaadita	30.9.2025	☒

Seurakunnan tarjoamasta kahvista ja teestä osa on pysyvästi Reilun kaupan tuotteita. Minimikriteeri.			
6.4 Kasvisruoka Etukäteen pyydettyä saa kasvisruokaa, myös vegaaniannos etukäteen pyydettyä. Minimikriteeri.	Liitettä ei vaadita	30.9.2025	☒

Pisteet: Ruoka ja keittiöt (luku 6)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
6.5 Reilun kaupan seurakunta ja tuotteet Seurakunta osallistuu Reilun kaupan viikkoon, ja Reilun kaupan tuotteiden käytöstä kerrotaan tarjoilun yhteydessä. 1 piste/tempaus/tapahtuma, enintään 3 pistettä. Seurakunta/seurakuntayhtymä on reilun kaupan seurakunta. <u>Katso käsikirjasta reilun kaupan seurakunnan kriteerit.</u> 3 pistettä. Yhteensä enintään 6 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	3	2
<i>Mikäli mahdollista, niin käytetään Reilun Kaupan tuotteita. Hankintaohjeen noudattaminen. Osallistutaan Reilun Kaupan viikkoon kahvitapahtuman merkeissä</i> <i>Konfirmoiduille on annettu jo vuosien ajan Reilun kaupan ruusuja.</i>			
6.6 Lähiruoka Listataan seurakunnan käyttämät lähituotteet (vähintään 50 % ruokaryhmän tuotteista lähiruokaa). Jos tuoteryhmästä vähintään 50 % hankitaan läheltä, siitä saa 1 pisteen. Enintään 5 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	3	3
<i>Käytössä olevat lähituotteet: juures-, kala- ja leipomotuotteet.</i>			
6.7 Kasvisruuan käytön lisääminen Seurakunta tekee toimenpiteitä kasvien ja kasvisruoan osuuden lisäämiseksi ruokailuissa. <ul style="list-style-type: none"> • Kasvisruokavaihtoehto aina tarjolla joukkoruokailuissa, 1 piste. • Kasvispainotteinen kokoustarjoilu aina tarjolla, 1 piste. • Leirillä kolme kasvisateriaa/viikko, 1 piste. • Vegaaniruokavaihtoehto aina tarjolla, 2 pistettä. Enintään 5 pistettä. Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.	Liitettä ei vaadita	2	2
<i>Tilaisuuksissa on tarjolla kasviruokaa, pyydettyä myös vegaanisena.</i>			

<i>Kokouksissa kasvispainotteinen tarjoilu.</i>			
6.8 Kauden kasvikset Seurakunta käyttää jatkuvasti monipuolisesti kauden kasviksia ruokailuissaan ja tiedottaa siitä. 2 pistettä. <u>Katso myös osio Viestintä.</u> Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.	Liitettä ei vaadita	2	2
<i>Tarjoiluiden suunnittelussa huomioidaan kauden kasvikset. Kerrotaan kauden kasviksista viestintäkanavina sosiaalinen media, julisteet ja ruokalista.</i>			
6.9 Luomuruoka Listaa tähän seurakunnan käyttämät luomutuotteet. Jos tuoteryhmästä vähintään 50 % on luomua, siitä saa 1 pisteen. Enintään 5 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	2	2
<i>Makeutusaineet (sokeri, hunaja), kasviproteiinit (kuten härkäpapu ja tofu).</i>			
6.10 Vastuullinen kala Seurakunta huomioi hankittavan kalan vastuullisuuden. <ul style="list-style-type: none"> • Seurakunta noudattaa WWF:n kalaoppaan suosituksia, 3 pistettä. • Seurakunta ostaa vain MSC- ja ASC-merkittyä kalaa, 1 piste. • Seurakunnan tapahtumissa on kalastus- ja kalankäsittelyopastusta, 1 piste. Yhteensä enintään 5 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	3	3
<i>Noudatetaan WWF:n kalaoppaan suosituksia ja hankitaan kalatuotteita vain sen mukaisesti.</i>			
6.11 Keittiöhenkilökunnan ympäristökoulutus Seurakunta lähettää keittiötyöntekijöitään ympäristökoulutuksiin. 1 piste/kurssi/henkilö, enintään 5 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	2	2
<i>Keittiöhenkilökunta osallistuu siivous-, jätehuolto- ja ympäristökoulutuksiin.</i>			
6.12 Keittiöiden ympäristöviestintä Seurakunta viestii ruuan ilmastovaikutusten pienentämiseksi tehtävistä toimenpiteistä. <u>Katso käsikirjasta vinkkejä keittiöiden ympäristöviestintään.</u> 1 piste/viestintätapa, enintään 2 pistettä. Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.	Liitettä ei vaadita	1	2

<i>Ilmoitetaan ruoan alkuperä ja muut tiedot ruokailutapahtumissa. Selkeät lajitteluohjeet jäteasteille asiakkaille ja pitopalvelu- ja muille toimijoille.</i>			
6.13 Vastuulliset elintarvike- ja ruokapalveluhankinnat Seurakunta tekee vastuullisia elintarvike- ja ruokapalveluhankintoja. 1 piste/vastuullinen hankinta, enintään 5 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	0	1
<i>Reilun kaupan tuotteet, kalatuotteet. Kestilän ja Pyhännän pakasteet vaihdettu.</i>			
6.14 Muut toimenpiteet Mitä muita toimenpiteitä kohti ilmastoystävällistä ruokahuoltoa seurakunta on tehnyt? Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä.	Liitettä ei vaadita	2	3
<i>Pakkausmateriaalien ympäristövaikutusten huomioiminen (biohajoavat pakkaukset ja pakkauskoot). Koneiden ja laitteiden energiatehokas käyttö sekä säännöllinen huolto. Piippolassa vapaaehtoiset käyvät noutamassa kauppojen ruokahävikin. Diakoniatyöntekijä hoitaa sen jakamisen asiakkailleen. Myös Pulkkilassa toteutetaan hävikkiruuan jakamista.</i>			
		Seurakunnan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
		20	22

Tavoitteet ja suunnitelmat: Ruoka ja keittiöt (luku 6)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Suositaan reilun kaupan tuotteita sekä lähiruokaa. Minimoidaan ruokahävikkiä huolellisella tarjoilujen suunnittelulla.

Minimikriteerit: Energia, kiinteistöt ja kiinteistöhoito (luku 7)

Minimi	Liite	Tavoiteaika-taulu	Toteutettu
7.1 Rakennusrekisteri Basis ja energiankulutuksen seuranta Seurakunta on vienyt kaikkia rakennuksia koskevat perustiedot rakennusrekisteriin. Seurakunta seuraa säännöllisesti energiankulutusta. Minimikriteeri.	Liitettä ei vaadita	15.12.2024	☒

7.2 Kiinteistöstrategia Kiinteistöstrategia on laadittu/päivitetty. Sen hyväksymisestä päättää kirkkoneuvosto. Minimikriteeri.	Kiinteistöstrategia	31.3.2026	☐
7.3 Energiavastaava Seurakunnan kiinteistöistä vastaavista henkilöistä yksi on nimetty energiavastaavaksi. Kirjoita energiavastaavan nimi alle. Minimikriteeri.	Liitettä ei vaadita	31.3.2026	☐
<i>Asiaan palataan kiinteistöstrategian yhteydessä.</i>			

Pisteet: Energia, kiinteistöt ja kiinteistöhoito (luku 7)

Toimenpide	Liite	Srkn pisteet	Auditoijan pisteet
7.4 Tilojen käyttö Seurakunta nostaa tilojen käyttöastetta eri tavoin. Tilan käyttöasteen nosto 2-5 pistettä vaikuttavuuden mukaan. Tilasta luopuminen myymällä, vuokraamalla tai luopumalla vuokratilasta: 1 piste tilaa kohden, enintään 5 pistettä. Yhteensä enintään 10 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	5	5
<i>Seurakunta on jo myynyt kaikki tarpeettomat kiinteistöt. Seurakuntataloja vuokrataan hautajaisten yms. juhlien järjestämiseen. Piippolan seurakuntatalon tiloja vuokrattu toimistotiloiksi.</i>			
7.5 Uusiutuva energia Seurakunta hankkii uusiutuvilla lähteillä tuotettua energiaa. Uusiutuvan energian osuus käytetystä sähköstä ja lämmöstä on: <ul style="list-style-type: none"> • 20-40 % - 2 pistettä • 41-60 % - 3 pistettä • 61-80 % - 4 pistettä • 81-100 % - 5 pistettä Seurakunta myy uusiutuvilla energialähteillä tuotettua ylijäämäenergiaa muille käyttäjille. 1-2 pistettä. Seurakunta ostaa ympäristömerkittyä energiaa 1-3 pistettä. Seurakunta on vaihtanut öljylämmitysjärjestelmän uusiutuviin energialähteisiin. 1-3 pistettä. Yhteensä enintään 13 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	5	5

<p><i>Neljä seurakuntataloa ja kaksi kirkkoa on kaukolämmön piirissä. Niiden lämpö tuotetaan puuhakkeella. Pyhännän seurakuntatalon ja kirkon</i></p>			
<p>7.6 Kiinteistönhuoltojärjestelmä</p> <p>Seurakunnalla on kiinteistönhuollon ohjausjärjestelmä, johon kirjataan kaikki huolto- ja ylläpitävät toimenpiteet. Toimivasta kiinteistönhuoltojärjestelmästä saa 5 pistettä.</p> <p>Kerro järjestelmästä lyhyesti.</p>	Liitettä ei vaadita	0	0
<p><i>Seurakunta on ottanut käyttöön Granlund manager -ohjelman. Sen hyödyntäminen on vielä alkuvaiheessa. Asian tiimoilta järjestetään tarvittaessa seurakuntamestareille koulutusta.</i></p>			
<p>7.7 Energiankulutuksen vähentäminen ja energiatehokkuus</p> <p>Seurakunta on selvittänyt rakennustensa energiankulutuksen ja parantanut energiatehokkuutta.</p> <p>Luodaan valaistukselle, vedelle, lämmitykselle ja kiinteistön sähkönkulutukselle seurantajärjestelmä, 2-5 pistettä.</p> <p>Energiakatselmus tai sitä vastaava toimenpide, 2-10 pistettä.</p> <p>Muut toimet, enintään 10 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 25 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p> <p>Hiilineutraaliuteen tähtäävistä toimista saa pisteitä kohdassa <u>3.7 Hiilineutraalius ja päästöjen kompensointi</u>.</p>	Energiakatselmus ja mahdolliset muut liitteet	3	2
<p><i>Suunnitelmissa on asentaa kiinteistöjen lämmön kauko-ohjaus. Sen avulla saataneen merkittäviä kustannussäästöjä.</i></p> <p><i>Seuranta Granlund Managerissa.</i></p>			
<p>7.8. Kiertotalous uudis- ja korjausrakentamisessa</p> <p>Seurakunta hyödyntää kiertotaloutta rakentamisessaan. 1-2 pistettä/kiertotaloustoimenpide, enintään 6 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	3
<p><i>Piippolan kirkon portaiden uusimisessa on käytetty omasta metsästä noudettuja tuulenkaatoja.</i></p>			
<p>7.9 Kiinteistöjen puhtaanapito</p> <p>Seurakunta huomioi ekologisuuden kiinteistönhuolto- ja puhtaanapitotoimenpiteissä. <u>Lue vinkkejä ympäristömyönteiseen puhtaanapitoon ja kiinteistönhoitoon</u>. 1 piste/toimenpide, enintään 6 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	3	3
<p><i>Ympäristömyönteisen puhtaanapidon hankintoja:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Huomioidaan siivoustuotteen valmistuksessa käytettyjen raaka-aineiden kierrätysmahdollisuudet ja uusiokäyttö sekä käytöstä aiheutuvat ympäristövaikutukset (esim. veden, pesuaineiden ja energian kulutus) • Tiivisteitä käyttämällä vähennetään pakkausjätettä • Luovutaan kertakäyttöt tuotteista 			

- kertakäyttöpyyhkeissä suositetaan biohajoavia pyyhkeitä • käytetään biopohjaisia ja biohajoavia materiaaleja muovin sijaan
- Mikrokuitutuotteet

Siivoustyöllä luodaan edellytykset tiloissa tapahtuvalle turvalliselle, hygieeniselle toiminnalle. Siivous on osa asiakaspalvelua. Siivouksella myös suojellaan rakennusta ja sen kulumista pyritään estämään oikeilla välineillä ja puhdistusaineilla.

Ympäristömyönteisen puhtaanapidon keinoja:

- Haitallisista aineista luovutaan eli valitaan ympäristöstävälliset siivousmenetelmät ja -aineet
- Vettä säästävä siivous
- Energiastävällinen veden lämpötila
- Vaihtoehtoisten tuotteiden käyttö (sooda, etikka, piimä, sappisaippua ym.)
- Siivoustason tarkistus
- Pintoja säästävä siivous; liian kosteat tai hankaavat menetelmät vaurioittavat pintoja
- Oikeat siivousaineet ja niiden annostelu
- Siivoukskoneiden hyödyntäminen; ne säästävät työntekijää, puhdistavat tehokkaasti ja helpottavat käsimentelmin tehtävää työtä, työ on ergonomista, vettä ja puhdistusainetta säästävää
- Siivouksessa syntyvien jätteiden lajittelu ohjeistuksen mukaan
- Vältetään roskapussien käyttöä tiloissa, joissa tulee ns. kuivaa roskaa; ei tarvitse käyttää roskapussia roska-astias- tai pussi voidaan tyhjentää isompaan keräysastiaan

Käyttöturvallisuustiedotteet käytettävistä kemikaaleista on pidettävä työntekijöiden nähtävillä. Siivoukskomerot ja -keskukset pidetään siisteinä ja tarvikkeet järjestyksessä. Kohteen siivoukskansio tulee olla saatavilla samoin kuin tarvittavat ensiaputarvikkeet, kuten silmähuuhde.

Laatuseurantaa voidaan suorittaa muun muassa työmäärämitoituksella, joka määrittelee tilaan tarvittavat työohjeet. Mitoituksessa tulee huomioida myös harvemmin tehtävät työt. Siten varmistetaan tiloissa tasalaatuinen puhtaustaso ja perussiivouksien tarve vähenee, mikä tekee työstä ergonomisempaa ja säästää materiaaleja. Työntekijän tulee saada hyvä perehdytys työhön.

Myös ulkotiloissa tapahtuvassa kiinteistönhoidossa voi tehdä ekologisia valintoja, kuten:

- Vältetään aurauslumen kuljetusta pitkiä matkoja
- Myrkytön liukkaudentorjunta

<p>7.10 Rakennusalan, kiinteistönhoidon ja puhtaanapidon koulutus</p> <p>Työntekijöille järjestetään rakentamiseen, kiinteistönhoitoon ja puhtaanapitoon liittyvää koulutusta. 1 piste/koulutus, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	2	0
<p><i>Työntekijöille järjestetään ympäristökoulutusta, jotta ympäristökasvatussuunnitelma toteutuisi käytännössä.</i></p>			
<p>7.11 Muut toimenpiteet</p> <p>Mitä muita kiinteistöihin liittyviä ympäristötoimenpiteitä seurakunnassa on tehty?</p> <p>Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä.</p> <p>Viestintä 1–5 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 10 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	4	1
<p><i>Selvitetään, että millainen kustannussäästö saataisiin, jos talvikaudella jumalanpalvelukset pidettäisiin seurakuntataloilla.</i></p>			

Seurakun- nan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
24	19

Tavoitteet ja suunnitelmat: Energia, kiinteistöt ja kiinteis- tönhoito (luku 7)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Etävalvonnalla toimivan kiinteistöautomaation hankinta.

Minimikriteerit: Hautausmaat ja viheralueet (luku 8)

Minimi	Liite	Tavoiteaika- taulu	Toteutettu
<p>8.1 Hautausmaan hoitosuunnitelma</p> <p>Seurakunta on laatinut tai päivittänyt hautausmaidensa hoitosuunnitelman. Hoitosuunnitelmassa otetaan huomioon ylläpidon ympäristönäkökulmat. Minimikriteeri.</p>	Hautausmaiden hoitosuunnitelma	31.3.2027	☐
<p>8.2 Perennahoito</p> <p>Perennahoidon eduista kerrotaan asiakkaille.</p> <p>Asiakkaille tarjotaan perennahoitoa.</p> <p>Perennahoito hinnoitellaan kilpailukykyiseksi.</p> <p>Minimikriteeri.</p>	Liitettä ei vaadita	31.3.2027	☐

Pisteet: Hautausmaat ja viheralueet (luku 8)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p>8.3 Hautausmaiden ja viheralueiden kulttuuriarvojen inventointi</p> <p>Hautausmaiden, muistomerkkien ja viheralueiden kulttuurihistoriallinen inventointi on tehty. 1–5 pistettä.</p> <p>Inventointien perusteella kohteita on ennallistettu tai suojeltu. 1–3 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 8 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	3	1

<i>Sankarihaudat on kunnostettu.</i>			
8.4 Hautausmaiden, piha- ja puistoalueiden luontoarvojen inventointi Kasvi- ja eläinlajisto on inventoitu. <ul style="list-style-type: none"> • Eläin- ja kasvilajien inventointi 2 pistettä. • Kulttuuri- ja perinnekasvien kasvatus 1 piste. • Hyönteis- ja perhoskasvien kasvatus 1 piste. • Vapaaehtoiset suojelukohteet 1 piste. • Säännöllisesti hoidetut linnunpöntöt ja lepakkopöntöt 1 piste. • Hyönteishotellit ja lahopuut 1 piste. Yhteensä enintään 5 pistettä. Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.	Liitettä ei vaadita	3	3
<i>Pyhännän srk-talolla on perinneaita ja peltokukkia kasvava maa-alue. Piippolan kyläyhdistykselle on annettu korvauksetta käyttöön kirkon viereinen peltoala hyönteis- ja perhoskukkapelloksi.</i>			
8.5 Kevyemmän hoidon alueet Hautausmaille on perustettu kevyemmän hoidon alueita ja niitä ylläpidetään. 1–2 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	2	2
<i>Kaikki hautausmaat ovat metsäpohjaisia ja siten ne ovat kevennetyn hoidon alueita. Osa Piippolan srk-talon nurmikosta rajataan kevennetyn hoidon alueeksi. Asiasta informoidaan infokylteillä, jottei synny väärinkäsityksiä. Saatujen kokemusten perusteella pohditaan ko. toiminnan laajentamista muihin paikkoihin.</i>			
8.6 Monivuotiset kasvit Kesäkukat korvataan kotimaisilla perennoilla, pensailla ja puilla. Käytetään luonnonvaraisia kasveja. <ul style="list-style-type: none"> • Kotimaiset perennat, pensaat ja puut kesäkukkien sijaan 1 piste. • Luonnonvaraisten kasvien käyttö 1 piste. Yhteensä enintään 2 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	1	2
<i>Selvitetään uusniittyjen perustamista sekä monivuotisten luonnonkasvien hyödyntämistä kevennetyn hoidon alueella. Kesäaikana järjestettävissä jumalanpalveluksissa ja muissa tilaisuuksissa korvataan tuontileikkokukat luonnosta saatavilla kukilla.</i>			

<p>8.7 Vieraslajien torjunta</p> <p>Seurakunta tunnistaa ja paikallistaa vieraslajit ja hävittää ne.</p> <p>Talkoot vieraslajien hävittämiseksi 1 piste/tapahtuma, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	2	1
<p><i>Tiedotetaan hautausmailla vieraskasvien oikeaoppisesta hävittämisestä (=polttokelpoiseen jätteeseen). Aloitetaan haitallisten vieraskasvien torjunta seurakunnan hautausmailla. Ohjeistetaan hautausmaiden kesätyöntekijöitä haitallisten vieraslajien torjunnasta.</i></p> <p><i>Piippolan kappelin järjestämät vieraskasvien torjuntatalkoot.</i></p>			
<p>8.8 Kemikaalihaittojen ehkäisy</p> <p>Seurakunta pidättäytyy ympäristölle haitallisten aineiden käytöstä viheralueillaan. Seurakunta käyttää ympäristöystävällisiä lannoitteita ja menetelmiä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Myrkyttömien kasvinsuojeluaineiden ja menetelmien käyttö 1 piste. • Rikkaruohojen kitkeminen ja muu mekaaninen torjunta 1 piste. • Luonnonlannoitteiden käyttö 1 piste. • Hidasvaikutteisten lannoitteiden käyttö 1 piste. • Maa-analyysin mukaan lannoittaminen 1 piste. <p>Enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	4
<p><i>Rikkaruohot torjutaan mekaanisesti. Ei käytetä kemiallisia kasvinsuojeluaineita. Perenna- ja kesäkukkaistutuksissa suositaan hidasaikutteisia lannoitteita.</i></p>			
<p>8.9 Vedenkulutuksen pienentäminen</p> <p>Seurakunta on vähentänyt ostetun (vesijohto)veden käyttöä kastelussa. <u>Tutustu erilaisiin keinoihin vähentää talousveden käyttöä.</u> 1 piste/toimenpide, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	1	2
<p><i>Piippolan ja Pyhännän hautausmaille kasteluvesi tulee järvestä. Muilla käytetään vesijohtovettä.</i></p>			
<p>8.10 Koneiden ympäristövaikutukset</p> <p>Seurakunta hankkii vähäpäästöisiä työkoneita. 1–2 pistettä.</p> <p>1 piste/työkone tai toimenpide, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p><i>Koneiden uushankinnassa huomioidaan niiden vähäpäästöisyys.</i></p>			

<p>8.11 Vainajan tuhkaamisen ympäristövaikutukset</p> <p>Seurakunta edistää tuhkaukseen liittyviä ekologisia asioita. <u>Katso esimerkkejä tuhkaukseen liittyvistä ympäristöteoista.</u> 1–6 pistettä laajuuden ja vaikuttavuuden mukaan.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	4	5
<p><i>Jokaisen kappelin hautausmaalle on tehty kesällä 2025 muistolehto, jossa on tuhkansirottelualue sekä paikka tuhkauurnille.</i></p>			
<p>8.12 Hautaukseen liittyvät ekologiset vaihtoehdot</p> <p>Viestitään hautaukseen liittyvistä ekologisista vaihtoehdoista ja toteutetaan niitä seurakunnan omissa toiminnoissa. 1 piste/toimenpide, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	0	0
<p><i>Tämä asia on pohdinnassa.</i></p>			
<p>8.13 Hautojen hoitoon ja vainajien muistamiseen liittyvät ympäristönäkökulmat</p> <p>Tiedotetaan ekologisista vaihtoehdoista ja toteutetaan niitä seurakunnan omissa toiminnoissa. <u>Lue, mitä ympäristönäkökulmia hautojen hoitoon ja vainajien muistamiseen voi liittyä.</u> 1 piste/toimenpide, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	2
<p><i>Emme käytä haitallisesti leviäviä kasveja, emmekä tekokukkia. Meidän seurakuntamme ei käytä syyskanervia eikä kevätorvokkeja. Suosimme hautalyhtyjä. Emme käytä lasipurkkeja kukkamaljakkoina..</i></p>			
<p>8.14 Hautakivien uusiokäyttö</p> <p>Seurakunta edistää hautakivien uusiokäyttöä. 1–3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	1	1
<p><i>Tarvittaessa annetaan neuvoja lakkautettavien hautojen kivien uusiokäytössä.</i></p>			
<p>8.15 Hautausmaiden ympäristökasvatuksellisten arvojen hyödyntäminen</p> <p>Seurakunta hyödyntää hautausmaiden ympäristökasvatuksellisia arvoja. Onko seurakunta järjestänyt hautausmailla esimerkiksi talkoita, kiertokävelyjä tai ympäristötapahtumia? 1 piste/toimenpide tai tapahtuma, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	2
<p><i>Hautausmailla järjestetään siivoustalkoita.</i></p> <p><i>Lajittelun tehostamiseksi hautausmaiden jäteastioihin laitetaan selkeät infotarrat, katso liitettä.</i></p>			

8.16 Hautausmaahenkilöstön ympäristökoulutus Henkilöstö osallistuu ympäristökoulutuksiin. 1 piste/koulutus/hlö, enintään 5 pistettä. Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.	Liitettä ei vaadita	0	0
8.17 Muut toimenpiteet Mitä muita hautausmaita ja viheralueita koskevia ympäristötoimenpiteitä on tehty? Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä.	Liitettä ei vaadita	0	0
<i>Hautausmaat ovat selkeästi rajattuja ja pyrimme välttämään kasvien leviämistä ympäristöön. Pensasaidat leikataan siisteiksi.</i>			
		Seurakunnan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
		26	26

Tavoitteet ja suunnitelmat: Hautausmaat ja viheralueet (luku 8)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Hautausmaat ovat seurakunnan eniten käytettyjä kiinteistöjä. Siksi niiden yleisilmeeseen kannattaa kiinnittää erityistä huomiota. Hankitaan riittävästi jäteastioita ja huolehditaan, että hautain hoitoa varten on riittävästi asianmukaisia, kunnossa olevia työvälineitä.

Minimikriteerit: Metsät ja muut luonnonalueet (luku 9)

Minimi	Liite	Tavoiteaika-taulu	Toteutettu
9.1 Metsäsuunnitelma Seurakunnalla on voimassa oleva metsäsuunnitelma, ja sen tiedot viedään Basikseen. Minimikriteeri.	Metsäsuunnitelma	Kirjoita päivämäärä	☒
9.2 Metsien sertifiointi Seurakunnan metsät on sertifioitu PEFC - tai FSC-järjestelmän mukaan. Minimikriteeri.	Sertifikaatti	Kirjoita päivämäärä	☒

Pisteet: Metsät ja muut luonnonalueet (luku 9)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p>9.3 METSO-ohjelma</p> <p>Seurakunnan metsät on kartoitettu ja mahdolliset METSO-kohteet selvitetty.</p> <p>METSO-kartoituksen tekeminen, 2 pistettä.</p> <p>METSO-ohjelmaan liitettävästä kohteesta saa pisteitä alueen laajuuden mukaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 0–10 hehtaaria – 2 pistettä • yli 10 hehtaaria – 5 pistettä <p>Yhteensä enintään 7 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	0	0
<i>Selvitettään</i>			
<p>9.4 Vapaaehtoinen luontokohteiden suojelu</p> <p>Seurakunta suojelee vapaaehtoisesti luonnonmuistomerkkejä tai luonnonsuojelualueita. 1–10 pistettä laajuuden ja vaikutavuuden mukaan.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	8	8
<p><i>Kontioankaalla on noin 200-vuotiasta, korjuukypsää puustoa purojen varsilla. Se on suunniteltu jättää luonnon tilaan.</i></p> <p><i>Lisäksi Lehtomäellä on 3 ha:n alueella 150-vuotiasta, järeää puustoa n. 1000 m³. Ne on jätetty hakkuutoimenpiteiden ulkopuolelle.</i></p> <p><i>Hakkuiden ulkopuolelle jäävän puuston arvo on yli 200 000 €.</i></p>			
<p>9.5 Hakkuiden siirtäminen pois lintujen pesimäkaudelta</p> <p>Seurakunta on siirtänyt hakkuut pesimäkauden ulkopuolelle, ja asia on kirjattu metsäsuunnitelmaan. 2 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita Havumetsiä, kuivana aikana => ei pesimäaikana	0	2
<p>9.6 Metsien monimuotoisuuden turvaaminen</p> <p>Metsän kestävyttä ja monimuotoisuutta lisäävistä toimenpiteistä ja niistä viestimisestä saa 1–2 pistettä/menetelmä, enintään 10 pistettä.</p> <p>Eri-ikäisrakenteinen metsänhoito (jatkuva kasvatus), 1–10 pistettä.</p> <p>Monimuotoisuustavoitteet metsäsuunnitelmassa, hoitotahto tai WWF:n metsänhoito-opas metsänhoidon perustana, 2 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 20 pistettä.</p>	Liitettä ei vaadita	14	10

Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.			
<p>Vuosille 2025 – 2034 laadittu metsäsuunnitelma käsiteltiin kirkkoneuvostossa 29.4.2025.</p> <p>Metsäsuunnitelmaan on kirjattu, että jatkuvan kasvun periaatetta noudatetaan niillä alueilla, joihin se luontaisesti soveltuu.</p> <p>On selvitetty FSC-sertifikaatin hakemista.</p>			
<p>9.7 Lajien suojelutoimenpiteet</p> <p>Lajien monimuotoisuutta vaalivista toimenpiteistä ja niistä viestimisestä 2 pistettä/toimenpide/alue, enintään 6 pistettä. <u>Katso esimerkkejä toimenpiteistä.</u></p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	4	2
<p>Hakkuiden ulkopuolelle on jätetty luontoarvoltaan tärkeät kohteet.</p> <p>Kohdassa 9.4. mainittujen kohteiden lisäksi hakkuiden ulkopuolelle jätetään järeät haapapuut, kolopesijöitä varten.</p>			
<p>9.8 Metsien ja soiden kunnostus ja ennallistaminen</p> <p>Metsien ennallistaminen muun muassa kulotuksen, pienaukkojen ja lahoppuun synnyttämisen avulla.</p> <p>Soiden ominaispiirteitä ja lajistoa voidaan palauttaa tukkimalla suo-ojia ja poistamalla alun perin avoimilta soilta ojituksen jälkeen kasvanut puusto.</p> <p>1–2 pistettä/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	4	4
<p>Kaikissa hakkuissa jätetään lahoppuuta ja, jos sitä ei ole, niin sitä tehdään.</p> <p>Vältetään ojien aukaisua.</p> <p>Vanhatalon palstalta on johdettu vesiä läheiselle Metsähallituksen Naturan suojelualueelle.</p>			
<p>9.9 Vesistöt</p> <p>Parannetaan seurakunnan alueella olevien vesistöjen kuntoa. <u>Katso käsikirjasta erilaisia toimia, joiden avulla vesistöjen kunnosta voidaan huolehtia.</u> 1–2 pistettä/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	4	3
<p>Johdettu vesiä pintavalutuksen avulla eteenpäin.</p> <p>Puronvarret on jätetty hakkuiden ulkopuolelle.</p>			
<p>9.10 Hiilivarastot ja hiilinielut</p> <p>Seurakunta on laskenut alueidensa hiilivarastot ja hiilinielut.</p> <p>Seurakunnan metsien tilan seuraaminen hiilivarastoina ja -nieluinä, 2–5 pistettä.</p> <p>Hiilinielut ja -varastot kasvavat laskennallisesti, 2–10 pistettä.</p> <p>Yhteensä enintään 15 pistettä.</p>	Laskelma seurakunnan hiilivarastoista ja hiilinieluista	4	4

<p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille. Laskelman voi myös laittaa liitteeksi.</p> <p>Hiilineutraaliuteen tähtävistä toimista saa pisteitä kohdassa <u>3.7 Hiilineutraalius ja päästöjen kompensointi</u>.</p>			
<p><i>Hakkuita suunniteltaessa otetaan huomioon hiilivarastot ja hiilinielut.</i></p> <p><i>Toimintakertomuksen yhteydessä tiedotetaan vuosittain seurakunnan metsien hiilitase.</i></p>			
<p>9.11 Ekosysteempipalvelujen hyödyntäminen</p> <p>Seurakunta mahdollistaa viheralueidensa virkistyskäyttöä. <u>Lue käsikirjasta, millä tavoin virkistysarvojen hyödyntämistä voidaan edesauttaa.</u> Tässä osiossa mainituista tai niitä vastaavista muista toimista sekä niistä viestimisestä saa 1–2 pistettä laajuuden ja vaikuttavuuden mukaan. Yhteensä enintään 15 pistettä.</p> <p><u>Ympäristökasvatus-osiossa</u> saa pisteitä ympäristökasvatukseen liittyvistä toimista.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	8	7
<p><i>Kestilässä, Piippolassa ja Pulkkilassa hiihtolatu kiertää seurakunnan metsässä.</i></p> <p><i>Kestilässä ja Pulkkilassa on frisbeerata seurakunnan metsässä.</i></p> <p><i>Piippolassa on ravirata seurakunnan maalla.</i></p> <p><i>Piippolan Pappilanniemessä on hiljaisuuden polku.</i></p>			
<p>9.12 Viljelymaat</p> <p>Seurakunta edistää hiiltä sitovia toimenpiteitä viljelyssään tai vuokraamallaan pelloilla (sopimus vuokralaisen kanssa). 1 piste/toimenpide, enintään 3 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	3	3
<p><i>Seurakunnalla ei ole juurikaan viljelykseen sopivaa maata. Pieni peltotilkku on vuokrattu lammaslaitumeksi ja loput ovat luonnon tilassa.</i></p> <p><i>Piippolan kyläyhdistykselle on luovutettu pieni peltopalsta korvauksetta käytettäväksi monimuotoisuuspeltona.</i></p>			
<p>9.13 Metsäkoulutus</p> <p>Seurakunta huolehtii metsistä vastaavien henkilöiden koulutuksesta. Mitä metsäaiheisia koulutuksia työntekijöille ja/tai luottamushenkilöille on järjestetty?</p> <p>1 piste/koulutus, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	2	2
<p><i>Metsäsuunnitelman läpikäyntiin osallistui talouspäällikön lisäksi kolme luottamushenkilöä.</i></p> <p><i>Metsäsuunnitelma on esitelty kirkkoneuvostossa ja saatettu tiedoksi myös kirkkovaltuustolle.</i></p>			
<p>9.14 Muut toimenpiteet</p> <p>Mitä muita kestävään metsänhoitoon tai -käyttöön liittyviä toimenpiteitä seurakunta on tehnyt?</p>	Liitettä ei vaadita	3	3

Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä.			
<p><i>Puustoa hakataan hyvin harkiten, metsäsuunnitelmaa noudattaen.</i></p> <p><i>Tuhkalannoitusta käytetään niillä alueilla, joissa se on taloudellisesti perusteltua.</i></p> <p><i>Maisemallisesti merkittävillä alueilla suositaan puistometsiä.</i></p>			
		Seurakun- nan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
		54	48

Tavoitteet ja suunnitelmat: Metsät ja muut luonnonalueet (luku 9)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Metsiä hoidetaan metsänhoitoyhdistyksen suositusten mukaisesti, metsästrategia huomioiden.

Minimikriteerit: Liikenne (luku 10)

Minimi	Liite	Tavoiteaikataulu	Toteutettu
<p>10.1 Matkustussääntö</p> <p>Seurakunta on laatinut tai päivittänyt matkustussäännön tai sitä vastaavan ohjeen henkilöstön matkustamiskäytännöistä ympäristövaikutukset huomioiden. Minimikriteeri.</p>	Matkustussääntö tai vastaava ohje	31.12.2025	☐

Pisteet: Liikenne (luku 10)

Toimenpide	Liite	Srk:n pisteet	Auditoijan pisteet
<p>10.2 Matkustus- ja kuljetustarpeen vähentäminen</p> <p>Seurakunta vaikuttaa toimenpiteillään matkustus- ja kuljetustarpeen pienenemiseen. <u>Katso käsikirjasta esimerkkejä mahdollisista toimenpiteistä.</u> 1 piste/toimenpide tai tapahtuma, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	2	3
<p><i>Seurakunta toimii maantieteellisesti laajalla alueella. Suositetaan kimpakyytejä.</i></p> <p><i>Leirit, kurssit ja seminaarit pidetään lähialueella.</i></p>			

<p><i>Kokouksiin on mahdollisuus osallistua etänä. Lisäksi on rajattu etätömahdollisuus.</i></p> <p><i>Ajoreittien, aikataulujen ja kulkemisten suunnittelulla pyritään vähentämään autojen käyttöä.</i></p>			
<p>10.3 Kevyen liikenteen lisääminen</p> <p>Seurakunta edistää toimillaan kevyen liikenteen käyttöä. <u>Katso käsikirjasta esimerkkejä mahdollisista toimenpiteistä.</u> 1 piste/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	0	0
<p><i>Pitkien välimatkojen takia, kevyen liikenteen käyttömahdollisuus on vähäistä.</i></p>			
<p>10.4 Julkisen liikenteen hyödyntäminen</p> <p>Seurakunta edistää julkisen liikenteen hyödyntämistä. <u>Katso käsikirjasta esimerkkejä mahdollisista toimenpiteistä.</u> 1 piste/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	0	0
<p><i>Seurakunnan alueella ei ole sellaista julkista liikennettä, jota voisi hyödyntää seurakunnan toiminnassa.</i></p>			
<p>10.5 Vaihtoehtoiset ajoneuvojen energianlähteet ja vähäpäästöisyys</p> <p>Seurakunta järjestää kiinteistöilleen sähköautojen latauspisteitä ja/tai hyödyntää ekologisempia energianlähteitä ajoneuvoissaan. 1 piste/toimenpide, enintään 5 pistettä.</p> <p>Kirjoita lyhyesti, mitä toimenpiteitä on tehty.</p>	Liitettä ei vaadita	0	0
<p><i>Asiaan palataan seuraavalla hakukierroksella.</i></p>			
<p>10.6 Kestävän työmatkaliikkumisen kampanjat</p> <p>Seurakunta osallistuu tempauksella tai tapahtumalla Liikkujan viikkoon, pyöräilyviikkoon ja/tai auton vapaapäivään.</p> <p>Seurakunta järjestää oman tempauksen.</p> <p>1–2 pistettä/tapahtuma, enintään 2 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	0	0
<p><i>Asiaan palataan seuraavalla hakukierroksella.</i></p>			
<p>10.7 Taloudellinen ajotapa</p> <p>Seurakunta järjestää taloudellisen ajotavan koulutusta. 1–2 pistettä.</p> <p>Kirjoita alle lyhyesti perustelut pisteille.</p>	Liitettä ei vaadita	0	0
<p><i>Asiaan palataan seuraavalla hakukierroksella.</i></p>			

10.8 Muut toimenpiteet Seurakunta tekee muita liikenteeseen liittyviä ympäristötoimenpiteitä. Vaikuttavuuden ja laajuuden mukaan 1–5 pistettä. Viestintä 1–5 pistettä. Yhteensä enintään 10 pistettä.	Liitettä ei vaadita	0	0
<i>Asiaan palataan seuraavalla hakukierroksella.</i>			
		Seurakunnan pisteet yht.	Auditoijan pisteet yht.
		2	3

Tavoitteet ja suunnitelmat: Liikenne (luku 10)

Tähän voi kirjata työalojen tavoitteita ja suunnitelmia tulevalle diplomikaudelle. Nämä asiat kannattaa ottaa huomioon ympäristöohjelmassa.

Huolellisella työn suunnittelulla pyritään vähentämään matkustamista.

Liitteet

1. Kirkkoneuvoston päätös 26.2.2025
2. Biojättekartoitus
3. Jäteastia kartoitus ja astioiden sijainnit
4. Opastetaulut ja infotarrat jäteastioihin
5. Lehtileikkeitä
6. Kuvia ympäristödiplomiprojektin tuotoksista

Liite 1 Kirkkoneuvoston päätös 26.2.2025

Siikalatvan seurakunta
Kirkkoneuvosto

PÖYTÄKIRJA 2/2025

26.2.2025

KIRKON YMPÄRISTÖDIPLOMIN HAKEMINEN SIIKALATVAN SEURAKUNNALLE

Kirkkolain mukaan kirkon tehtävänä on tunnustuksensa mukaisesti julistaa Jumalan sanaa ja jakaa sakramenteja sekä edistää kristillisen sanoman leviämistä ja lähimmäisenrakkauden toteutumista.

Kirkon tehtävänä on myös muistuttaa ihmisiä yhteisestä vastuustamme luonnon hyvinvoinnista. Ympäristödiplomin piiriin kuuluvien asioiden esillä pitäminen ja siihen liittyvien toimenpiteiden suorittaminen ei ole ristiriidassa kirkon päätehtävän kanssa. Vaan päinvastoin, kun diplomissa esille nostetut asiat ymmärretään ja toteutetaan oikein, niin ne omalta osaltaan luovat myönteistä ilmapiiriä kirkkoa kohtaan ja siten edesauttavat kirkon perustehtävän toteutumista.

Kirkon ympäristödiplomi on Suomen evankelisluterilaisen kirkon seurakuntia varten laatima järjestelmä. Sen avulla seurakunta voi kantaa ympäristövastuutaan. Vain olemalla esimerkillinen omissa toiminnoissaan voi seurakunta olla uskottava puhuessaan ihmisen tehtävästä luomakunnan viljelijänä ja varjelijana. ("Hiilineutraali kirkko 2030").

Kirkkohallituksella on ollut tavoitteena, että seurakunnat hankkisivat ympäristödiplomin vuoden 2025 alkuun mennessä. Vuoden 2024 lopussa ympäristödiplomeja oli myönnetty 75 kpl, siis noin 21 %:lla seurakunnista oli ympäristödiplomi. Siikalatvan seurakunnassa on ympäristödiplomin hakuprosessia valmisteltu viime vuonna.

Käytännössä Siikalatvan seurakunnassa on jo tehty paljon ympäristödiplomiin kuuluvia toimenpiteitä, mutta niitä ei ole kirjattu selkeästi yhteen 'kansioon'. Ympäristödiplomin hakuprosessin ja sen toimeenpanon myötä saadaan moni arjen toimintoja hiertävä ongelma ratkaistua.

Kirkkohallituksen ympäristödiplomin asiantuntija suosittelee, että luottamushenkilöt ovat tiiviisti mukana ympäristödiplomin valmistelussa ja toimeenpanossa.

Esitys

Kirkkoneuvosto päättää käynnistää ympäristödiplomin hakuprosessin ja valmistelevat toimenpiteet ympäristödiplomin saamiseksi. Myöhemmin nimetään ympäristövastaava ja ympäristötoimikunta. Liite 1.

Kirkkoneuvosto
Päätös
§ 16

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liite 2 Biojättekartoitus

	v. 2024 keittiö oli käytössä	kerho-/kokous kahvitus*)	hautajaiset yms. => ruokatarjoilu	biojätettä syntyy 3 l/kerta**)	biojätettä syntyy l/ kk
Kestilän srk-talo	118	83	35	106	9
Piippolan srk-talo	61	43	18	55	5
Pulkkilan srk-talo	96	67	29	86	7
Pyhännän srk-talo	99	69	30	89	7
Rantsilan srk-talo	89	62	27	80	7
yht	463	324	139	417	35
Leirikeskus (kesäkäytössä)	21		21	63	

*) kahvisuodatin pussit laitetaan polttojätteeseen

***) todennäköisesti jätemäärä on laskelmaa pienempi

Liite 2

Suunnitelma

- * srk-talon keittiöihin hankitaan biojätteen keräysastia
- * jätteen vähäisen määrän vuoksi ulos ei ole järkevää hankkia omia astioita
- * **sovitaan** lähellä olevan kiinteistön kanssa, jossa on jo biojätteen keräysastia, että srk-taloilla syntyvä jäte voidaan viedä sinne

Liite 3 Jäteastiakartoitus ja astioiden sijainti

Valitettavasti vielä moni ihminen suhtautuu jätteiden lajitteluun leväperäisesti, etenkin hautausmailla. Asiantilan parantamiseksi hautausmaille hankitaan alla mainitut jäteastiat ja niihin selkeät infotarrat.

- poltettava jäte
- pahvi
- muovi
- metalli
- lasi
- lisäksi on selkeästi merkitty paikka maatuvalle jätteelle

Pahvin ja muovin käsittelykustannus on vain puolet poltettavan jätteen kustannuksista, joten myös taloudellisessa mielessä lajittelun tehostamiseen kannattaa panostaa.

Jäteastioiden tyhjennys 2024

Kappeli	Kiinteistö	Poltettava			
		Astiat	Tyhjennys	Tyhjennetty	Tyhjäkäynti
Kestilä	kirkko	2*600	tilauksesta	4	
	srk-talo	1*600	2*kk	24	2
	Selkälä	1*600	1*kk/ ajalla 05-10	6	1
Piippola	kirkko	1*240	tilauksesta	6	3
	srk-talo	1*600	2*kk	25	1
	hautausmaa	2*600 ja 2*240	tilauksesta	18	
Pulkkila	srk-talo	1*600	4*kk	62	
	vanha hautausm.	2*600	tilauksesta	5	
	uusi hautausmaa	1*600	tilauksesta	1	
Pyhäntä	hautausmaa	4*600	tilauksesta	22	
	srk-talo	1*600	2*kk	26	5
Rantsila	srk-talo	2*600	2*kk	73	
	hautausmaa	2*600 ja 5*240	tilauksesta	25	3
			yht	297	15

Jatkossa jäteastioiden tyhjennys tapahtuu Pulkkilan srk-taloon lukuun ottamatta tilauksesta

Jäteastioiden optimi tarve

Astiakoko	€/kpl	Nyt	Optimi	Lisätarve	Yht €
660 l	220	22	25	3	660
360 l	120	5	13	8	960
240 l	70	15	21	6	420
140 l	60	15	25	10	600
yht		57	84	27	2640

Jäteastioiden tyhjennysmaksut					
koko	poltett.	pahvi	muovi	metalli	lasi
660	17,44	8,03			
360	12,73	6,53	8,23		
240	9,45	5,51		5,51	5,51
140	7,23			4,9	4,9

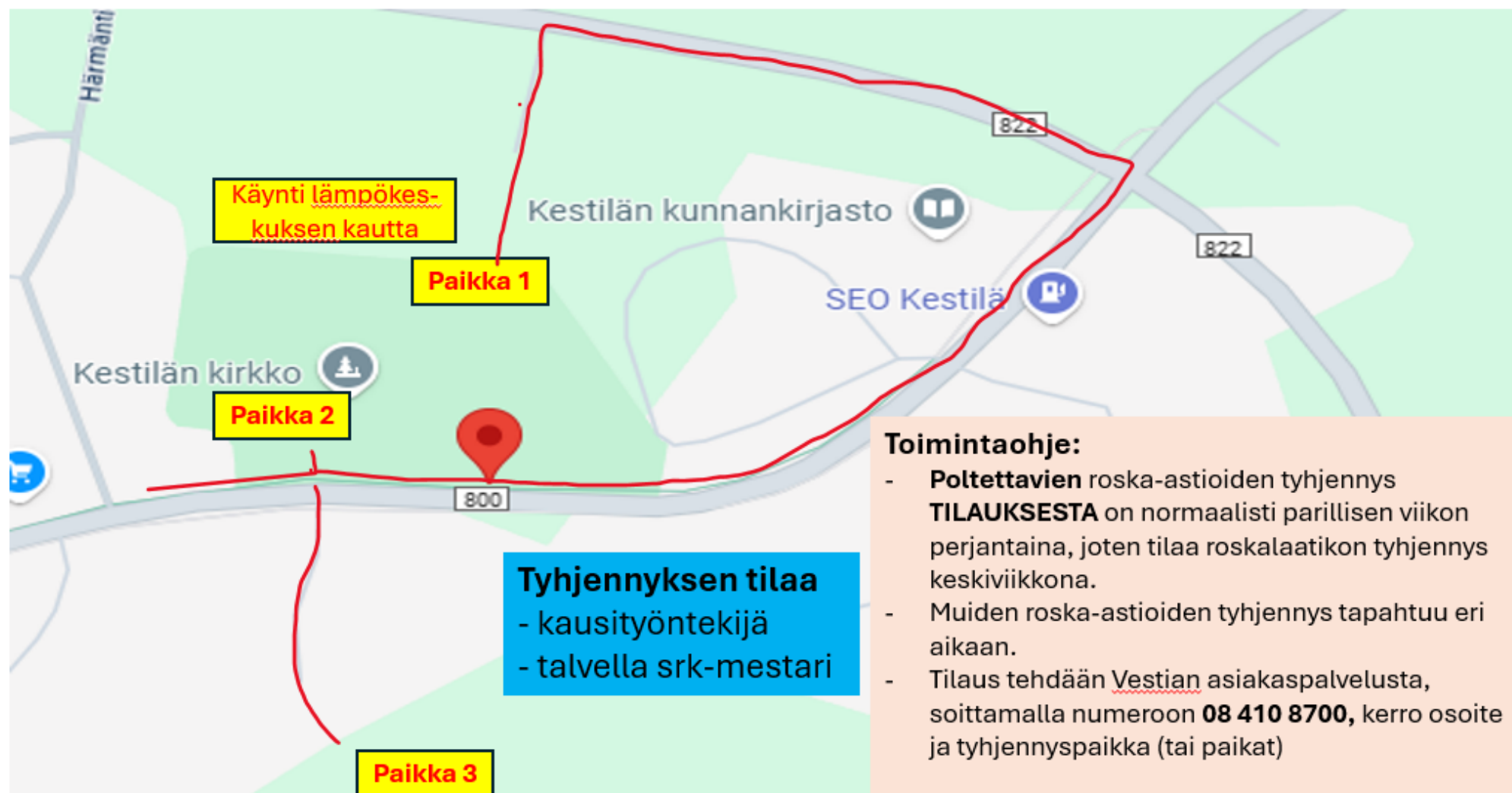
Jäteastiatarve kappeleittain

Pulkkila		660 l	360 l	240 l	140 l	yht
	nyt	5	0	4	1	10
	optimi	7	3	6	9	25
	lisätarve	2	3	2	8	15
Piippola		660 l	360 l	240 l	140 l	yht
	nyt	2	0	5	1	8
	optimi	3	1	4	0	8
	lisätarve	1	1	-1	-1	0
Pyhäntä		660 l	360 l	240 l	140 l	yht
	nyt	5	0	2	2	9
	optimi	5	2	4	4	15
	lisätarve	0	2	2	2	6
Kestilä		660 l	360 l	240 l	140 l	yht
	nyt	5	5	1	7	18
	optimi	5	5	4	7	21
	lisätarve	0	0	3	0	3
Rantsila		660 l	360 l	240 l	140 l	yht
	nyt	5	0	3	4	12
	optimi	5	2	3	5	15
	lisätarve	0	2	0	1	3
	lisätarve yht	3	8	6	10	27

Liite 4 Opastetaulut ja infotarrat:

- opastintaulut A2-koossa pääsisäänkäyntien yhteyteen
jäljempänä malli Kestilän hautausmaan opastintauluista. Opastintaulut on toimitettu jätehuoltoyhtiölle.
opastintauluja on yhteensä 13 kpl
- opastintaulut A3-koossa ko. paikkaan
- infotarrat A4-koossa jäteastioiden kansiin

Kestilän hautausmaa, Kestilänraitti 3 ja (paikat 1 ja 2)
 Kestilän srk-talo, Kestilänraitti 4 D (paikka 3)
 Selkälän leirikeskus, Kestiläntie 1672 (ei näy kartassa)

Piippolan kirkko, Keskustie 3 (paikka 2)

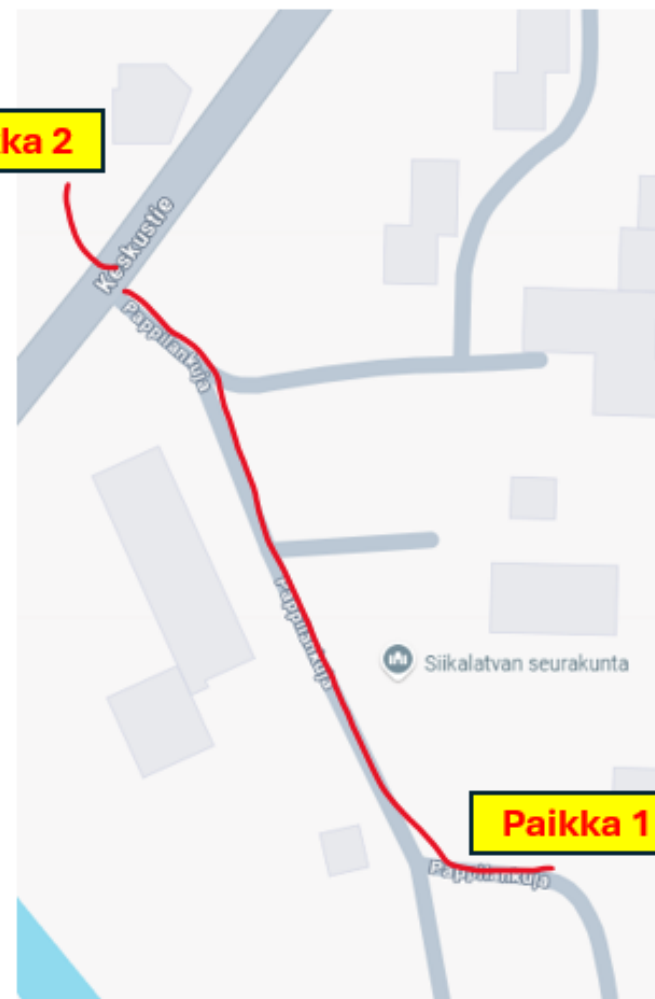
Piippola srk-talo, Pappilankuja 6 (paikka 1)

Toimintaohje:

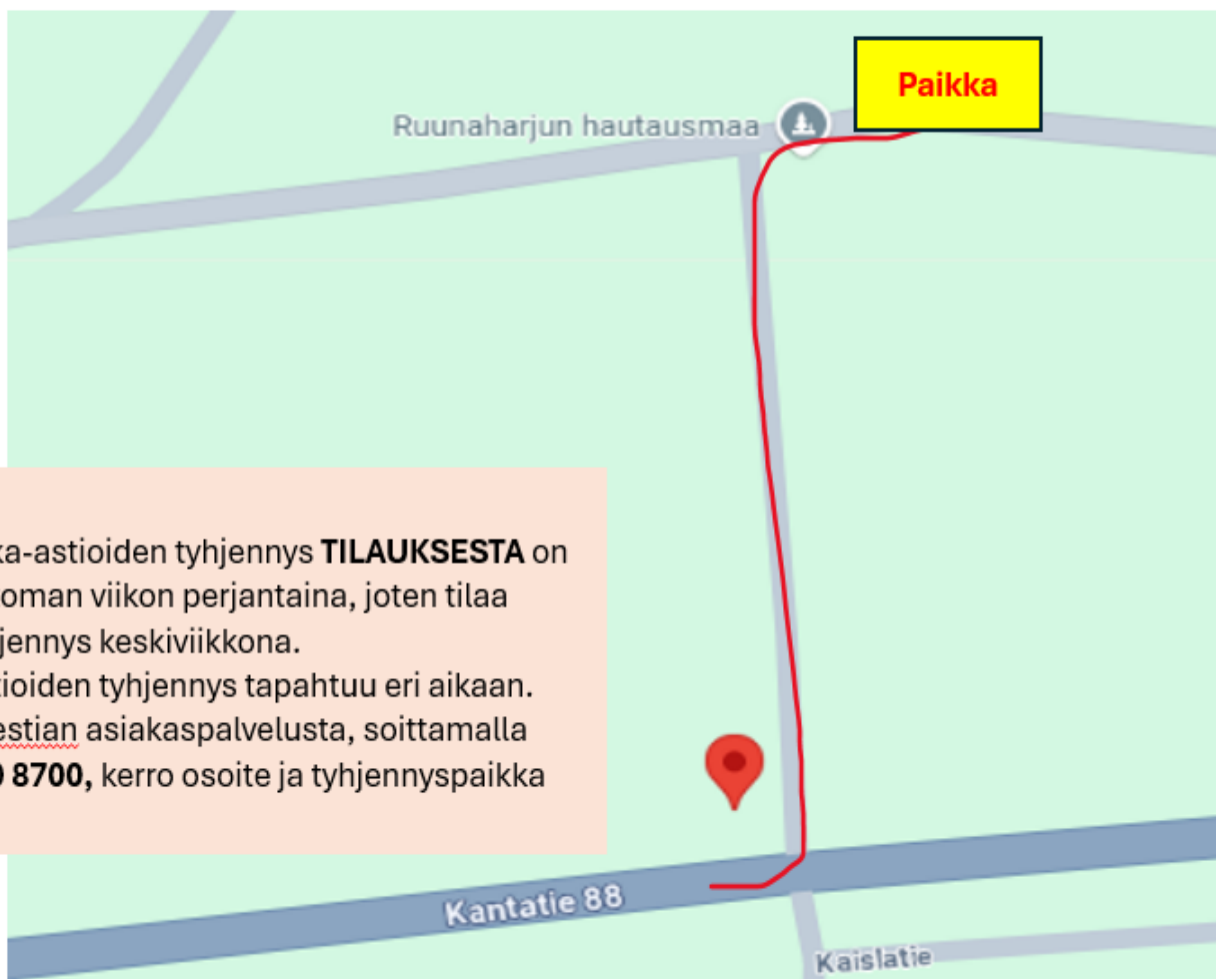
- **Poltettavien** roska-astioiden tyhjennys **TILAUKSESTA** on normaalisti parillisen viikon keskiviikkona, joten tilaa roskalaatikon tyhjennys maanantaina.
- Tilaus tehdään Vestian asiakaspalvelusta, soittamalla numeroon **08 410 8700**, kerro osoite ja tyhjennyspaikka (tai paikat)

Tyhjennyksen tilaa

- paikkaan 1 – siivooja
- paikkaan 2 srk-mestari

Piippolan hautausmaa, lissalmentie 1527(Siikalatva)

Toimintaohje:

- **Poltettavien** roska-astioiden tyhjennys **TILAUKSESTA** on normaalisti parittoman viikon perjantaina, joten tilaa roskalaatikon tyhjennys keskiviikkona.
- Muiden roska-astioiden tyhjennys tapahtuu eri aikaan.
- Tilaus tehdään Vestian asiakaspalvelusta, soittamalla numeroon **08 410 8700**, kerro osoite ja tyhjennyspaikka

Tyhjennyksen tilaa

- kausityöntekijä
- talvella srk-mestari

Pulkkilan vanha hautausmaa, Pakkalantie 4 (paikat 1 ja 2) ja Pulkkilan srk-talo, Pulkkilantie 11 (paikka 3)

Tyhjennys

- Poltettavan roskien osalta viikoittain automaattisesti
- Muiden osalta tarvittaessa

Paikka 1

Paikka 2

Paikka 3

Toimintaohje:

- **Poltettavien** roska-astioiden tyhjennys **TILAUKSESTA** on normaalisti parillisen viikon keskiviikkona, joten tilaa roskalaatikon tyhjennys maanantaina.
- Muiden roska-astioiden tyhjennys tapahtuu eri aikaan.
- Tilaus tehdään Vestian asiakaspalvelusta, soittamalla numeroon **08 410 8700**, kerro osoite ja tyhjennyspaikka (tai paikat)

Tyhjennyksen tilaa

Paikat 1 ja 2

- kausityöntekijä
- talvella srk-mestari

Paikka 3

- siivooja

Pulkkilan kirkko, Pulkkilantie 11

Toimintaohje:

- Poltettavien roska-astioiden tyhjennys **TILAUKSESTA** on normaalisti parillisen viikon keskiviikkona, joten tilaa roskalaatikon tyhjennys maanantaina.
- Tilaus tehdään Vestian asiakaspalvelusta, soittamalla numeroon **08 410 8700**, kerro osoite ja tyhjennyspaikka (tai paikat)

Tyhjennyksen tilaa
srk-mestari

Pulkkilan uusi hautausmaa, Täperäntie 102 (Siikalatva)

Pyhännän srk-talo, kirkkotie 4 (paikka 1) ja Pyhännän hautausmaa, Kirkkotie 14 (paikat 2 ja 3)

Toimintaohje:

- **Poltettavien** roska-astioiden tyhjennys **TILAUKSESTA** on normaalisti parillisen viikon tiistaina, joten tilaa roskalaatikon tyhjennys perjantaina.
- Muiden roska-astioiden tyhjennys tapahtuu eri aikaan.
- Tilaus tehdään Vestian asiakaspalvelusta, soittamalla numeroon **08 410 8700**, kerro osoite ja tyhjennyspaikka (tai paikat)

Tyhjennyksen tilaa

Paikkoihin 2 ja 3

- Kausityöntekijä
- talvella srk-mestari

Paikkaan 1

- siivoaja

**Paikka 1,
Kirkkotie 4**

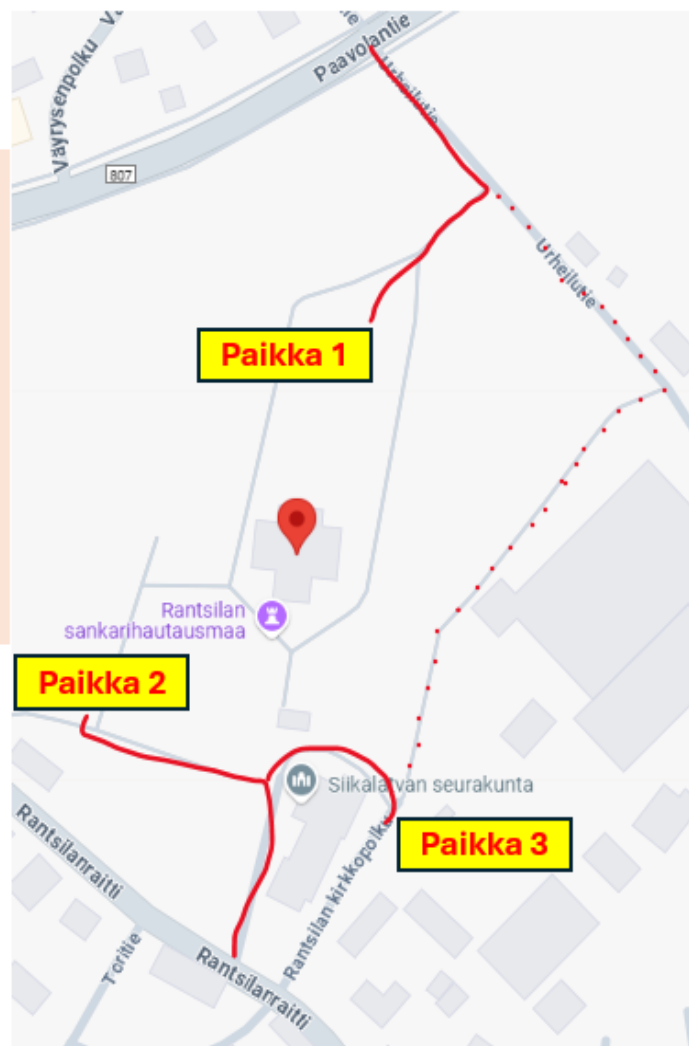
**Paikka 3,
Kirkkotie 14**

**Paikka 2,
Kirkkotie 14**

Rantsilan hautausmaa, Urheilutie 1 (paikat 1 ja 2) ja Rantsilan srk-talo, Rantsilan raitti 10 (paikka 3)

Toimintaohje:

- **Poltettavien** roska-astioiden tyhjennys **TILAUKSESTA** on normaalisti parillisen viikon torstaina, joten tilaa roskalaatikon tyhjennys tiistaina.
- Muiden roska-astioiden tyhjennys tapahtuu eri aikaan.
- Tilaus tehdään Vestian asiakaspalvelusta, soittamalla numeroon **08 410 8700**, kerro osoite ja tyhjennyspaikka (tai paikat)

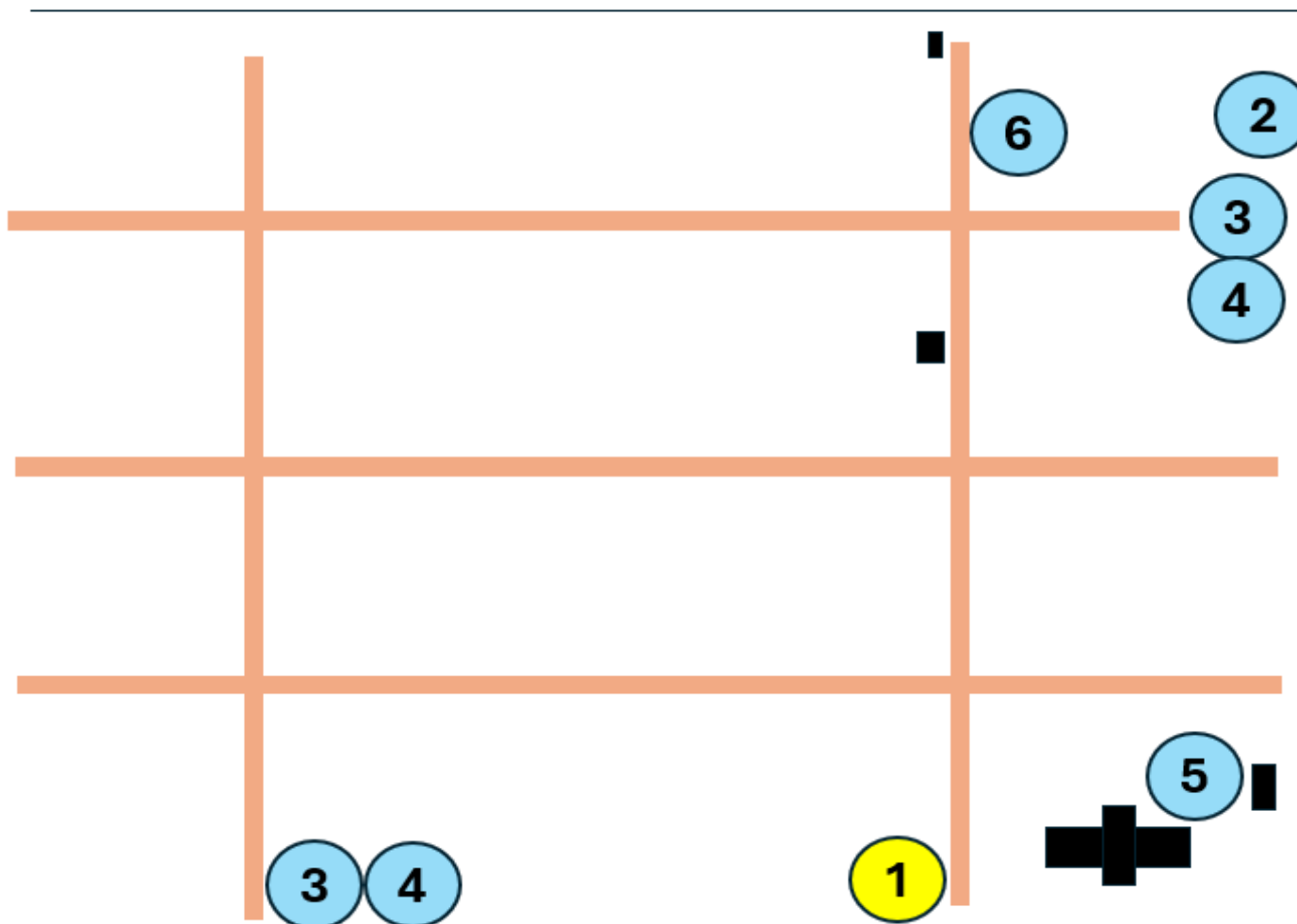

Tyhjennyksen tilaa Paikkoihin 1 ja 2

- kausityöntekijä
 - talvella srk-mestari
- ## Paikkaan 3
- siivoaja

Kestilän hautausmaa

Kestilänraitti 3, 92700 Kestilä

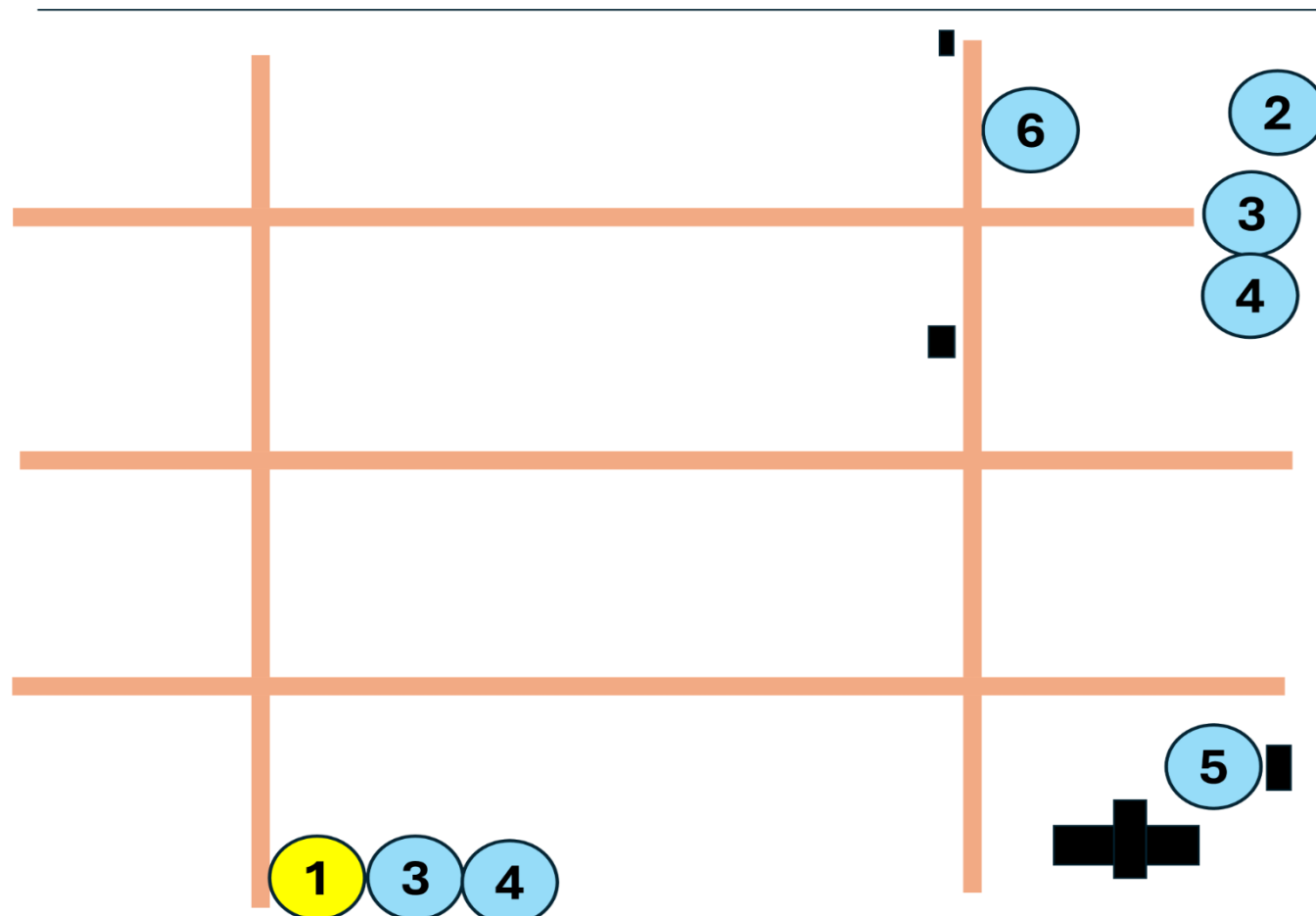

- 1** Olet tässä.
- 2** maatuva jäte
- 3** jätteastiat
- 4** työvälineet
- 5** vainajakylmiö
wc
- 6** muistolehto

siikalatva@evl.fi
040 552 8989

Kestilän hautausmaa

Kestilänraitti 3, 92700 Kestilä

- 1** Olet tässä.
- 2** maatuva jäte
- 3** jätteastiat
- 4** työvälineet
- 5** vainajakylmiö
wc
- 6** muistolehto

siikalatva@evl.fi
040 552 8989

KIITOS

jätteiden lajittelusta!

Tuo tänne vain maatuvaan jätettä.

 Terveisin hautausmaan hoitajat

KIITOS,

kun huolehdit järjestyksestä!

Vie maatuva jäte sille osoitettuun paikkaan (ks. infotaulu).

 Terveisin hautausmaan hoitajat

KIRKON
YMPÄRISTÖ-
DIPLOMI

KIITOS

jätteiden lajittelusta!

- Laita tähän astiaan vain **POLTETTAVAA ROSKAA.**
- Poista hautakynntilän metallikansi ja laita se metallinkeräysastiaan.

😊 Terveisin hautausmaan hoitajat 😊

KIRKON
YMPÄRISTÖ-
DIPLOMI

KIITOS

jätteiden lajittelusta!

Laita tähän astiaan vain PAHVIA

😊 Terveisin hautausmaan hoitajat 😊

KIRKON
YMPÄRISTÖ-
DIPLOMI

KIITOS

jätteiden lajittelusta!

- Laita tähän astiaan vain **METALLIA**
- Poista hautakynntilän muovikuori ja laita se poltettaviin roskeisiin.

😊 Terveisin hautausmaan hoitajat 😊

KIRKON
YMPÄRISTÖ-
DIPLOMI

KIITOS

jätteiden lajittelusta!

Laita tähän astiaan vain **MUOVIA**

Laita muovisen hautakynntilän
kuori poltettaviin roskiin

😊 Terveisin hautausmaan hoitajat 😊

KIRKON
YMPÄRISTÖ-
DIPLOMI

KIITOS

jätteiden lajittelusta!

- Laita tähän astiaan vain **LASIA**
- Poista kynttilän metallikansi ja laita se metallinkeräysastiaan.

😊 Terveisin hautausmaan hoitajat 😊

ARVOSTAMME

- viheralueiden hoidossa luonnon monimuotoisuutta
- viihtyvyyttä, turvallisuutta ja taloudellisuutta

Tämän viheralueen hoitoluokitusta on muutettu osana luonnon monimuotoisuuden vahvistamista.

Suosimme paikallisia luonnonkasveja. Samalla palautamme pölyttäjien elinympäristöjä.

Terveisin Siikalatvan seurakunnan ympäristötyöryhmä

Liite 5 Lehtileikkeitä

Siikalatvan seurakunnan hautausmaalle muistolehdot

Siikalatvan seurakunnan viiden kappelin hautausmaalle on tämän kevään ja alkukesän aikana tehty muutos- ja rakennustoimia.

Kaikkille Siikalatvan seurakunnan hautausmaalle on alkukesän aikana asennettu uusia opastetauluja, paranneltu työvälineiden säilytyspaikkoja ja keskitetty jätteistöiden sijoittelua.

Merkittävä uusi asia on, että kaikkiin kappeleihin on toteutettu muistolehdot. Kirkkovaiktuksen ja -neuvoston jäsen **Risto Nieminen** on kantanut päävastuun muistolehtojen toteuttamisessa. Kirkkovaiktuksen puheenjohtaja **Johannes Hyytinen** puolestaan on ollut mukana hautausmaiden yleisluonnon kohentamisessa.

-Uumalehdon saaminen jokaiseen kappeliin on ollut pitkään viereillä. Päätettiin, että nyt on aika panna vain toimeksi, toteaa Hyytinen.

Risto Nieminen muistelee muistolehdoista puhutun varmaan pari tai kolme valtuustokautta.

-Aihe on aina välillä hautaantunut ja taas noussut uudestaan esiin lähinnä ulkopaikkakuntalaisten kysyttyä aiheesta. Nämä ovat

pitkiä prosesseja, kun talkooväellä tehdään.

Nieminen esittelee Rantsilan muistolehdon äärellä, kuinka toiselle puolen aitausta tuhkat sirotellaan ja toiselle puolelle voidaan haudata lahoava urna. Uurnien kaivussa pidetään huoli, ettei urnia haudata päällekkäin.

Kappelikohtaisesti suunnitelmat ovat hieman vaihdelleet. Esimerkiksi Pyhännälle on tehty tuhkien ripottelua varten kivipesä.

UPEAT KIVIPAADET asennettiin paikalleen kaikille hautausmaalle viime viikon torstaina. Kuluvan viikon ensimmäisten päivien aikana uurnalehtojen ympärille asennettiin aitausta, joka ei laho: Maahan kairattiin teräspaahut ja ylimääräisiltä kuljijoilta alue rajattiin aitaolppien kautta kulkevalla kettingillä.

Risto Nieminen miettii, että useampi vuosikymmen menee ennen kuin kivi on täynnä nimilaitoja. Kiven kummallekin sivulle voi asentaa nimilaitan ja laattoja sopii yhtä puolta kohden liki sata.

-Asennettavat laatat ovat ruostumatonta terästä. Niihin kaiverretaan vainajan nimi sekä syntymä- ja kuolinpäivä. Laatan kiinnityksestä huolehtii seurakunta tai kivi-liike.

Uurnalehdot siunataan käyttöön 7. syyskuuta.

JOHANNES HYYTINEN kertoo hautausmaiden ympäristöasioihin kiinnitetyn tänä keväänä huomiota uudella otteella, koska seurakunta on päättänyt hakea Kirkon ympäristödiplomia.

-Ympäristödiplomin yksi osa on, että hautausmailla tarkastellaan erityisesti jätteiden lajittelua. Meillä on ollut tässä puutteita. Vielä kun saisi ihmiset oppimaan, että kun on poltettava jätteitä ja sen vieressä metalliastioita, laitetaan kynttilöiden metallikannet sinne metalliastioita. Seurakunta säästääsi, kun ihmiset toimisivat oikein jätettä lajitellen.

Tehtyjen toimenpiteiden myötä maatuvaa jätettä varten on jokaiselle hautausmaalle osoitettuna nyt vain yksi paikka.

-Maatuvaa jätettä ei voi keskelle hautuumaata säilöä. Keräyspaikka olisi ruman näköinen, eikä sitä pääse koneella hakemaan pois, selventää Hyytinen.

Samalla kun hautausmaiden yleisluonnon on kiinnitetty huomiota, on poistettu rikkiänsä työvälineitä, hankittu uusia ja nimikoitu seurakunnan työvälineet nimistöillä.

SARI KIHNULA
Pvhäntä ja Siikalatva

Pohjolan kivi- ja viherrakennus Oy:n Mikko Tahvola kiersi alkuvuikosta Risto Niemisen kanssa muistolehtopaikat ja teki konetyöt teräspaalut asentaen.

SARI KIHINLÄ

Maaseudun Sivistysliiton projektikoordinaattori Mikko Hyvärinen esittelee torjuttaviin vieraslajeihin kuuluvan jättipalsamin nuorta kasvustoa. Kasvi on vielä pieni, mutta pian se on miehen mittainen. Rannoilla hyvin viihtyvä kasvi vie elintilaa monivuotisilta kasveilta ja lisää rantojen eroosiota eli vyörymisriskiä.

Vieraslajien torjunnalla jo kiire

• Piippolan kappelineuvosto ja Maaseudun Sivistysliitto Ry:n Biohiilen aika -hanke järjestivät ympäristöillan Piippolan seurakuntatalon pihalla.

Maaseudun Sivistysliiton projekti-koordinaattori **Mikko Hyvärinen** näytti kädestä pitäen, miltä kaksi vieraslajiksi luokiteltavaa kasvia näyttää. Piippolan seurakuntakodin ympäristössä jokivarressa on torjuttu jo toissa vuodesta lähtien jättipalsamia. Tänä suvena on aloitettu työt viitapihlaja-angervon hävittämiseksi.

Jättipalsami on yksivuotinen kasvi, joka valtaa helposti alaa muilta kasveilta, koska siemenet lentävät kauaksi. Tästä syystä kukasta on käytetty myös nimeä poksukukka.

Yksi syy, miksi jättipalsami on ympäristölle haitallinen on, että rinne- ja jokiranta-alueella se on syrjäyttänyt muut kasvit. Koska sillä ei ole juuristoa, se aiheuttaa myös eroosiota. Maat valuvat kasvin valtaamilta aluilta vesistöihin ja lisäksi se tukahduttaa meidän omat luonnonvaraiset kasvit, Mik-

ko Hyvärinen avaa.

Hän näyttää, miten helppoa pieniä kasvustoja on torjua kitkemällä.

- Kerran kun yhden kasvin on nyökkänyt, ei se enää toista kertaa nouse. Torjuntatyö on yleensä kolmen, neljän tai viiden vuoden urakka. Yleensä siemen säilyy itävänä kolme vuotta ja sen jälkeen itävyys laskee.

VIITAPIHLAJA-ANGERVO ei sano toimittajalle kasvin nimenä mitään, mutta kun Mikko Hyvärinen näyttää seurakuntakodin edustalle istutettua ja myös talon vierelle rantakaistaleelle levinneet pensaat, huomaa, että sehän on turhankin tuttu. Aidannetta on aikoinaan istutettu yleisesti pihapiireihin sekä julkisessa viherrakentamisessa parkkipaikoille ja valtateiden äänivalleihin.

Viitapihlaja-angervon tunnistaa helposti vähän pihlajanmuunnal-

Harva tietää nimen perusteella, miltä näyttää viitapihlaja-angervo, mutta kun kasvin näkee, tulee mieleen, että pensaita on joka paikassa. Tämänkin kasvin poistaminen on maanomistajan vastuulla.

lehdestä.

- Lain mukaan pensaiden pitäisi syksyyn mennessä olla pois, tuumaa Hyvärinen ja katselee ympärilleen.

Piipposena hän on itse aloittanut pensaiden leikkaamisen edellisiltana.

- Sain seurakunnalta luvan leikata kasvia. Vieraskasvien torjuntaan pitää olla maanomistajan lupa. Ei saa mennä itse torjumaan.

Kasvia on erittäin hankala torjua. Yksi tapa on niin sanotusti näännyttää, eli leikata kasvustoa monta kertaa vuodessa alas. Toinen tapa on kaivaa kasvi juurinen pois. Kolmantena voi toimia niin, että kasvin matalaksi leikkattuaan peittää kasvuston muovilla tai jollain katteella moneksi vuodeksi.

NIITTO- JA KITKEMISJÄTTEIDEN käsittelyssä pitää olla tarkkana, ettei

ajattelemattomuuttaan levitä kasvia.

- Pois kitketyt kasvit pitäisi laittaa sekajätteeseen. Haitalliseksi luokiteltuja kasveja ei saa laittaa kompostiin tai maatuvaan jätteeseen. Yleensä esimerkiksi jättipalsamit pakataan jätesäkkiin kohteessa ja vietään jäteastiaan.

Hyvärinen muistuttaa, että vieraskasvien torjunta on lakisääteisesti maanomistajien vastuulla. Tunnetuimpia lajeja ovat jättipalsami, komea lupiini ja jättiputki.

- Monesti ihmiset kyselee, että onko heidän mailla oleva kasvi jättiputki. Jos tarvii kysyä, ei se yleensä ole. Jättiputki kasvattaa käsivarren paksuisia runkoja. Kurturuusua löytyy paljon. Siitä hankalan tekee se, että itse kasvusto ei yleensä leviä, mutta sen marjat ovat herkullisia ja maistuvat linnulle.

Lintujen ulosteiden mukana kasvi on levinnyt ympäristöön niin, että Pohjois-Pohjanmaallakin on rantoja, joissa ei pysty kulkemaan kurturuusukasvustojen vuoksi.

VIIME AIKONA on ruvettu puhumaan myös vieraslajien vaikutuksista muulle elöstölle. Monet vieraslajit sisältävät eläimistöille haitallisia aineita.

- Nämä kasvit eivät ole kotoperäisiä, eivätkä hyönteiset ole tottuneet niihin. Esimerkiksi lupiini on pölyttäjille haitallinen ja voi aiheuttaa mehiläisillä hedelmättömyyttä, eli ne eivät lisäänty.

Hyvä tietopankki vieraslajien torjuntaan löytyy netistä Vieraslajisivustolta.

- Kanadanpiisku on yksi uusia vieraslajeja. Se on esimerkki siitä, ettei kasvi ole ennen ollut haitallinen. Kun lämpösummat ovat nykyään korkeammat kesäaikana, on kasvi sen takia ruvennut leviämään holtittomasti.

Piippolan seurakuntakodin pihapiiri on tänäkin kesänä ilmoitettu soolotalkookohteeksi.

- Googleen kun laittaa hakusanaksi soolotalkoot, löytyy vieraskasvien torjuntakohteita, joihin voi tulla kitkemään, kun ehtii. Tähän pihalle tulee tänäkin kesänä kyltti, että paikka on soolotalkookohde, kertoo Mikko Hyvärinen.

Katso juttuun liitetty opastusvideo!
www.silkajokilaakso.fi

SARI KIHNULA
Silkalatva/Piippola

Liite 6 Kuvia ympäristödiplomiprosessin tuotoksista

